

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

**Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına
uyğun Hazırlanmış Maliyyə Hesabatları
və Müstəqil Auditorların Rəyi**
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MÜNDƏRİCAT

	Səhifə
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI	1
MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ	2-3
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARI:	
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	4
Məcmu gəlir haqqında hesabat	5
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	6
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	7-8
Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər	9-57

**MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI
RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ**

Bu bəyannamə "Azərpoçt" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin ("Cəmiyyət") Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun hazırlanmış maliyyə hesabatları ilə bağlı Cəmiyyət rəhbərliyinin və müstəqil auditorların göstərilən məsuliyyətlərini fərqləndirmək məqsədi ilə hazırlanmışdır.

Rəhbərlik, 31 dekabr 2023-cü il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə başa çatmış il üzrə əməliyyat nəticələrini, kapitalda dəyişiklikləri və pul vəsaitlərinin hərəkətini düzgün şəkildə əks etdirən maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun olaraq hazırlanması üçün məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aşağıda göstərilənlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Uyğun mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və mütəmadi olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsəduyğun təxminlərin və qərarların qəbul edilməsi;
- Maliyyə hesabatlarının MHBS-yə müvafiq hazırlanması və ya əgər hər hansı bir kənarlaşma varsa onun maliyyə hesabatlarında bəyan edilməsi və izahı;
- Yaxın gələcəkdə Cəmiyyət işini normal şərtlər altında davam etdirdiyi halda, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının fasiləsizlik prinsipi əsasında hazırlanması.

Rəhbərlik, həmçinin aşağıdakı məsələlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Cəmiyyət daxilində səmərəli və keyfiyyətli daxili nəzarət sisteminin işlənilib hazırlanması, qurulması və möhkəmləndirilməsi;
- Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun olaraq düzgün hazırlanması və Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat sisteminin təşkil edilməsi;
- Yerli mühasibat sisteminin müvafiq qanunvericiliyə və mühasibat uçotu standartlarına uyğun olaraq təşkil edilməsi;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Cəmiyyətin aktivlərinin mühafizə edilməsinin təşkil olunması; və
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanunauyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması.

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə Cəmiyyətin maliyyə hesabatları 31 may 2024-cü il tarixində Cəmiyyətin rəhbərliyi tərəfindən təsdiq edilmişdir.

Rəhbərlik tərəfindən:

İsmail Mustafayev
İdarə Heyətinin sədri vəzifəsini müvəqqəti
icra edən
31 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Çingiz Qurbanov
Maliyyə Departamentinin direktoru

31 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

“Azərpoçt” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Səhmdarı və Rəhbərliyinə:

Rəy

Biz “Azərpoçt” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (“Cəmiyyət”) 31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə məcmu gəlir haqqında hesabatdan, kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatdan və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatdan, habelə uçot siyasətinin əhəmiyyətli prinsiplərinin qısa təsviri də daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarına edilən qeydlərdən ibarət maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Bizim rəyimizə əsasən, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə vəziyyətini, habelə göstərilən tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli şəkildə əks etdirir.

Rəy üçün Əsaslar

Biz auditini Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun olaraq aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorların Məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühəsiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Etika məcəlləsinin” (MBESS məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə, eləcə də MBESS məcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Maliyyə Hesabatları üzrə Rəhbərliyin və İdarəetmə Səlahiyyətləri Verilmiş Şəxslərin Məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, fırıldaqçılıq və ya xətalər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, rəhbərlik Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İdarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorların Məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimizi özündə əks etdirən auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin bu səviyyədə olan əminlik də əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olduğu hallarda, BAS-a uyğun olaraq aparılmış auditin belə təhrifləri həmişə aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə hazırlanmış maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

Audit zamanı biz BAS-ın tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi peşəkar mühakimə tətbiq edir və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edərək qiymətləndirir, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirərək həyata keçirir və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib olan audit sübutları əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifi aşkarlamamaq riski xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifləri aşkarlamamaq riskindən daha yüksəkdir, çünki fırıldaqçılıq, sözləşmə, saxtakarlıq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər;
- Cəmiyyətin daxili nəzarət sisteminin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə uyğun olan audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması üçün daxili nəzarət sistemi barədə anlayış əldə edirik;
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məqsədəuyğunluğunu qiymətləndiririk;
- Mühasibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutları əsasında Cəmiyyətin fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisə və ya şərtlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmadığına dair nəticə çıxarıyıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməli və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət etmədiyi halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Bununla belə, gələcək hadisə və ya şərtlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər;
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin maliyyə hesabatlarında ədalətli şəkildə təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk.

Biz digər məsələlərlə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddətləri, habelə əhəmiyyətli audit nəticələri, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarət sistemində aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında idarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslərə məlumat veririk.

Baker Tilly Azerbaijan

31 may 2024-cü il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il (yenidən təsnifləşdirilmiş)
AKTİVLƏR			
Uzunmüddətli aktivlər:			
Əmlak, tikili və avadanlıqlar	8	37,380,922	37,180,272
İstifadə hüququ olan aktivlər	9	391,429	624,297
Qeyri-maddi aktivlər	10	1,361,421	604,299
Uzunmüddətli aktivlər üzrə avans ödənişləri	11	398,312	328,315
İnvestisiya qiymətli kağızları	6, 12	187,209,884	148,144,459
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivi	13	947,051	448,546
Cəmi uzunmüddətli aktivlər		227,689,019	187,330,188
Cari aktivlər:			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	14	161,182,014	251,549,884
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər	6, 15	14,912,019	18,389,877
Məl-material ehtiyatları	16	2,034,179	1,925,317
İnvestisiya qiymətli kağızları	6, 12	167,811,384	151,744,326
Əks REPO müqavilələri üzrə debitor borcları	6	31,033,108	12,787,515
Digər aktivlər	17	166,402	280,806
Cəmi cari aktivlər		377,139,106	436,677,725
CƏMİ AKTİVLƏR		604,828,125	624,007,913
ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL			
ÖHDƏLİKLƏR:			
Uzunmüddətli öhdəliklər:			
Borc alınmış vəsaitlər	6, 18	6,618,452	10,618,321
İcarə öhdəliyi	20	76,945	327,782
Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər		6,695,397	10,946,103
Cari öhdəliklər:			
Borc alınmış vəsaitlər	6, 18	1,944,805	-
REPO razılaşmaları əsasında borc öhdəlikləri	6, 19	54,773,388	-
İcarə öhdəliyi	20	338,462	321,985
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	6, 21	16,136,641	22,174,713
Müştəri hesabları	6, 22	468,020,472	540,567,885
Cəmi cari öhdəliklər		541,213,768	563,064,583
Cəmi öhdəliklər		547,909,165	574,010,686
KAPİTAL:			
Nizamnamə kapitalı	23	73,357,719	73,357,719
Digər ehtiyatlar		1,366,111	56,717
Yığılmış zərər		(17,804,870)	(23,417,209)
Cəmi kapital		56,918,960	49,997,227
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		604,828,125	624,007,913

Rəhbərliyin adımdan

İsi Mustafayev
İdarə Heyətinin sədri vəzifəsini müvəqqəti icra edən

31 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Cingiz Qurbanov
Maliyyə Departamentinin direktoru

31 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-57-ci səhifələrdə verilmiş qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə (yenidən təsnifləşdirilmiş)
GƏLİRLƏR:			
Poçt xidmətləri üzrə əldə olunan gəlir	6, 24	22,644,088	20,354,839
Maliyyə xidmətləri üzrə əldə olunan gəlir	6, 24	14,769,027	23,250,345
Digər xidmətlər üzrə əldə olunan gəlir	6, 24	9,621,895	11,279,753
		47,035,010	54,884,937
CƏMİ GƏLİRLƏR			
MƏSRƏF VƏ XƏRCLƏR:			
Əməliyyat xərcləri	25	(30,367,340)	(26,493,833)
Ümumi və inzibati xərclər	26	(26,611,441)	(23,257,624)
Köhnəlmə və amortizasiya	8, 9, 10	(4,393,428)	(4,585,388)
Digər gəlirlər	27	1,000,000	113,700
		(13,337,199)	661,792
ƏMƏLİYYAT (ZƏRƏRİ)/GƏLİRİ:			
İnvestisiya qiymətli kağızlarından əldə olunan gəlir	6,12	22,228,361	10,274,490
Əks REPO müqavilələri üzrə faiz gəliri	6	1,552,802	33,346
Maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri	6, 12, 15	(5,459,094)	(6,545,929)
Cari hesab üzrə faiz gəliri		1,920,498	571,169
Dilinq əməliyyatları üzrə zərər		(288,695)	(406,497)
Maliyyə xərcləri	28	(522,033)	(89,783)
Əmlak, tikili və avadanlıqlar üzrə dəyərsizləşmə zərəri	8	(138,621)	-
İcarə müqavilələrinin ləğvindən əldə olunan gəlir	9,20	3,524	95
Əmlak, tikili və avadanlıqların silinməsi üzrə zərər		(3,465)	-
Xarici valyuta (zərəri)/gəliri		(105,239)	3,240
		5,850,839	4,501,923
MƏNFƏƏT VERGİSİNDƏN ƏVVƏL XALIS MƏNFƏƏT			
Mənfəət vergisi üzrə xərc	13	(303,936)	(166,065)
		5,546,903	4,335,858
İL ÜZRƏ CƏMİ MƏCMU GƏLİR			
		5,546,903	4,335,858

Rəhbərliyin adından

İsi Mustafayev
İdarə Heyətinin sədri vəzifəsini müvəqqəti icra edən

31 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Çingiz Qurbanov
Maliyyə Departamentinin direktoru

31 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-57-ci səhifələrdə verilmiş qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Azərbaycan Manatı ilə)

	Nizamnamə kapitalı	Digər ehtiyatlar	Yığılmış zərər	Cəmi kapital
1 yanvar 2022-ci il	73,357,719	56,717	(26,770,558)	46,643,878
İl üzrə mənfəət	-	-	4,335,858	4,335,858
Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr arasında hesablaşmalar (6 sayılı Qeyd)	-	-	(982,509)	(982,509)
31 dekabr 2022-ci il	73,357,719	56,717	(23,417,209)	49,997,227
İl üzrə mənfəət	-	-	5,546,903	5,546,903
Ədalətli dəyərin tanınması üzrə yaranan kapital elementi (18 sayılı Qeyd)	-	1,309,394	-	1,309,394
Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr arasında hesablaşmalar (6 sayılı Qeyd)	-	-	65,436	65,436
31 dekabr 2023-cü il	73,357,719	1,366,111	(17,804,870)	56,918,960

Rəhbərliyin adından:

İsə Mustafayev
İdarə Heyətinin sədri vəzifəsini müvəqqəti icra edən

31 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Çingiz Qurbanov
Maliyyə Departamentinin direktoru

31 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-57-ci səhifələrdə verilmiş qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə (yenidən təsnifləşdirilmiş)
ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ:			
Mənfəət vergisindən əvvəl mənfəət		5,850,839	4,501,923
Nağdsız vəsaitlər üzrə düzəlişlər:			
Əmlak, tikili və avadanlıqlar və istifadə hüququ olan aktivlər üzrə köhnəlmə	8, 9	4,279,661	4,407,719
Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası	10	113,767	177,669
İnvestisiya qiymətli kağızlarından əldə olunan gəlir	12	(22,228,361)	(10,274,490)
Əks REPO müqavilələri üzrə faiz gəliri		(1,552,802)	(33,346)
Maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri	12, 15	5,459,094	6,545,929
Cari hesab üzrə faiz gəliri		(1,920,498)	(571,169)
Əmlak, tikili və avadanlıqlar üzrə dəyərsizləşmə zərəri	8	138,621	-
Maliyyə xərcləri	28	522,033	89,783
Əmlak, tikili və avadanlıqların silinməsi üzrə zərər		3,465	-
İcarə müqavilələrinin ləğvindən əldə olunan gəlir	9,20	(3,524)	(95)
Xarici valyuta qalıqlarının yenidən qiymətləndirilməsi üzrə zərər/(gəlir)		105,239	(3,240)
		<u> </u>	<u> </u>
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərindəki dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitləri		(9,232,466)	4,840,683
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərində dəyişikliklər			
Əməliyyat aktivlərində (artma)/azalma:			
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlərdə dəyişiklik		1,817,855	(4,767,800)
Mal-material ehtiyatlarında dəyişiklik		(108,862)	1,233,213
Digər cari aktivlərdə dəyişiklik		114,404	(108,760)
Əməliyyat öhdəliklərində artma/(azalma):			
Kreditör borcları və digər ödəniləcək vəsaitlərdə dəyişiklik		(7,038,401)	1,745,606
Müştəri hesablarında dəyişiklik		(73,397,823)	185,769,072
		<u> </u>	<u> </u>
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərində cəmi dəyişikliklər		(87,845,293)	188,712,014
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(156,148)	(37,180)
		<u> </u>	<u> </u>
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə (istifadə olunan)/daxil olan xalis pul vəsaitləri		(88,001,441)	188,674,834
İNVESTİSİYA FƏALİYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ:			
İnvestisiya qiymətli kağızlarının satın alınması, xalis		(52,272,058)	(119,899,412)
Əks REPO müqavilələri üzrə qiymətli kağızların satın alınması, xalis		(16,692,791)	(7,482,795)
Alınmış faiz		17,489,343	12,771,857
Əmlak, tikili və avadanlıqların satın alınması		(4,326,512)	(1,513,329)
Qeyri-maddi aktivlərin satın alınması		(870,889)	(552,025)
		<u> </u>	<u> </u>
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə istifadə olunan xalis pul vəsaitləri		(56,672,907)	(116,675,704)

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il tarixində başla çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başla çatmış il üzrə (yeni dən təsnifləşdirilmiş)
MALİYYƏLƏŞDİRMƏ FƏALİYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ:			
REPO razılaşmaları əsasında borc öhdəlikləri üzrə daxilolmalar, xalis	19	54,747,598	-
REPO razılaşmaları əsasında borc öhdəlikləri üzrə ödənilmiş faiz	19	(433,658)	-
Kreditlər və borc alınmış vəsaitlər üzrə daxilolmalar	18	2,762,600	4,417,600
Borc alınmış vəsaitlərin ödənilməsi	18	(3,246,021)	(4,881,572)
Borc alınmış vəsaitlər üzrə ödənilmiş faiz	18	(22,727)	(34,011)
İcarə öhdəliyi üzrə əsas məbləğin ödənilməsi	20	(298,414)	(278,623)
İcarə öhdəliyi üzrə faiz ödənişi	20	(39,858)	(55,772)
Maliyyə fəaliyyəti üzrə daxil olan/(istifadə olunan) xalis pul vəsaitləri		53,469,520	(832,378)
Məzənnə fərqlərinin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri		836,958	(847,141)
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİNDƏ XALIS (AZALMA)/ARTMA		(90,367,870)	70,319,611
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ, <i>ilin əvvəlinə</i>	14	251,549,884	181,230,273
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ, <i>ilin sonuna</i>	14	161,182,014	251,549,884

Rəhbərliyin adımdan

İsi Mustafayev
İdarə Heyətinin sədri vəzifəsini müvəqqəti icra edən

31 may 2024-cü il
 Bakı, Azərbaycan Respublikası

Cingiz Qurbanov
Maliyyə Departamentinin direktoru

31 may 2024-cü il
 Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-57-ci səhifələrdə verilmiş qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il tarixində başla çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başla çatmış il üzrə (yenidən təsnifləşdirilmiş)
ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ:			
Mənfəət vergisindən əvvəl mənfəət		5,850,839	4,501,923
Nağdsız vəsaitlər üzrə düzəlişlər:			
Əmlak, tikili və avadanlıqlar və istifadə hüququ olan aktivlər üzrə köhnəlmə	8, 9	4,279,661	4,407,719
Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası	10	113,767	177,669
İnvestisiya qiymətli kağızlarından əldə olunan gəlir	12	(22,228,361)	(10,274,490)
Əks REPO müqavilələri üzrə faiz gəliri		(1,552,802)	(33,346)
Maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri	12, 15	5,459,094	6,545,929
Cari hesab üzrə faiz gəliri		(1,920,498)	(571,169)
Əmlak, tikili və avadanlıqlar üzrə dəyərsizləşmə zərəri	8	138,621	-
Maliyyə xərcləri	28	522,033	89,783
Əmlak, tikili və avadanlıqların silinməsi üzrə zərər		3,465	-
İcarə müqavilələrinin ləğvindən əldə olunan gəlir	9,20	(3,524)	(95)
Xarici valyuta qalıqlarının yenidən qiymətləndirilməsi üzrə zərər/(gəlir)		105,239	(3,240)
		(9,232,466)	4,840,683
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərindəki dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitləri			
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərində dəyişikliklər			
Əməliyyat aktivlərində (artma)/azalma:			
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlərdə dəyişiklik		1,817,855	(4,767,800)
Mal-material ehtiyatlarında dəyişiklik		(108,862)	1,233,213
Digər cari aktivlərdə dəyişiklik		114,404	(108,760)
Əməliyyat öhdəliklərində artma/(azalma):			
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlərdə dəyişiklik		(7,038,401)	1,745,606
Müştəri hesablarında dəyişiklik		(73,397,823)	185,769,072
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərində cəmi dəyişikliklər		(87,845,293)	188,712,014
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(156,148)	(37,180)
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə (istifadə olunan)/daxil olan xalis pul vəsaitləri		(88,001,441)	188,674,834
İNVESTİSİYA FƏALİYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ:			
İnvestisiya qiymətli kağızlarının satın alınması, xalis		(52,272,058)	(119,899,412)
Əks REPO müqavilələri üzrə qiymətli kağızların satın alınması, xalis		(16,692,791)	(7,482,795)
Alınmış faiz		17,489,343	12,771,857
Əmlak, tikili və avadanlıqların satın alınması		(4,326,512)	(1,513,329)
Qeyri-maddi aktivlərin satın alınması		(870,889)	(552,025)
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə istifadə olunan xalis pul vəsaitləri		(56,672,907)	(116,675,704)

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il tarixində baş a çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində baş a çatmış il üzrə (yenidən təsnifləşdirilmiş)
MALİYYƏLƏŞDİRMƏ FƏALİYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ:			
REPO razılaşmaları əsasında borc öhdəlikləri üzrə daxilolmalar, xalis	19	54,747,598	-
REPO razılaşmaları əsasında borc öhdəlikləri üzrə ödənilmiş faiz	19	(433,658)	-
Kreditlər və borc alınmış vəsaitlər üzrə daxilolmalar	18	2,762,600	4,417,600
Borc alınmış vəsaitlərin ödənilməsi	18	(3,246,021)	(4,881,572)
Borc alınmış vəsaitlər üzrə ödənilmiş faiz	18	(22,727)	(34,011)
İcarə öhdəliyi üzrə əsas məbləğin ödənilməsi	20	(298,414)	(278,623)
İcarə öhdəliyi üzrə faiz ödənişi	20	(39,858)	(55,772)
Maliyyə fəaliyyəti üzrə daxil olan/(istifadə olunan) xalis pul vəsaitləri		53,469,520	(832,378)
Məzənnə fərqlərinin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri		836,958	(847,141)
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİNDƏ XALIS (AZALMA)/ARTMA		(90,367,870)	70,319,611
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ, <i>ilin əvvəlində</i>	14	251,549,884	181,230,273
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ, <i>ilin sonuna</i>	14	161,182,014	251,549,884

Rəhbərliyin adından:

İsi Mustafayev
İdarə Heyətinin sədri vəzifəsini müvəqqəti icra edən

31 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Çingiz Qurbanov
Maliyyə Departamentinin direktoru

31 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-57-ci səhifələrdə verilmiş qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycanı Manatı ilə)

1. CƏMİYYƏT VƏ ONUN FƏALİYYƏTİ

Korporativ məlumat

Daha əvvəl Azərpoçt Dövlət Müəssisəsi olan “Azərpoçt” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (“Cəmiyyət”) Azərbaycan Respublikası Rabitə Nazirliyinin “Poçt rabitəsi sahəsində islahatların davamı və strukturun təkmilləşdirilməsi haqqında” 23 sentyabr 1999-cu il tarixli 151 nömrəli əmri ilə yaradılmış Azərbaycan Respublikasının milli poçt operatorudur. Cəmiyyət “Azərpoçt” İstehsalat Birliyinin bazasında yaradılmışdır və onun hüquqi varisidir. Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyinin (“RİTN”) 31 avqust 2009-cu il tarixli 145 nömrəli əmri ilə “Azərpoçt” Dövlət Müəssisəsinin təşkilati-hüquqi forması dəyişdirilərək “Azərpoçt” MMC-yə çevrilmişdir. “Azərpoçt” MMC-nin nizamnaməsi Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən 15 sentyabr 2009-cu il tarixində təsdiq edilmiş və 9900037711 sayılı vergi ödəyicisinin eyniləşdirmə nömrəsi ilə dövlət qeydiyyatına alınmışdır. Cəmiyyətin fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasının Poçt fəaliyyəti haqqında qanunu ilə tənzimlənir.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə Cəmiyyətin hüquqi ünvanı Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri, AZ1000, Üzeyir Hacıbəyov küçəsi 36-dır.

Cəmiyyətin 35 regional poçt filialı, 7 regional rabitə qovşağı və 4 ekspress poçt xidməti, yerli və beynəlxalq miqyasda bağlamaların çatdırılmasını və dövlət orqanlarına xüsusi kuryer xidmətləri təmin edən filialı var. Cəmiyyətdə 31 dekabr 2023-cü il tarixinə 4,500-dən artıq işçi çalışır.

Ənənəvi poçt xidmətlərinə əlavə olaraq zərf və ya bağlamaların göndərilməsi ilə yanaşı, müəssisə gəlir bazasını genişləndirmək və maliyyə effektivliyini artırmaq üçün bir sıra yeni xidmətlər təqdim edir. Bunlara aşağıdakılar daxildir:

1. Təqaüdlər və sosial sığorta ödənişləri, eləcə də dövlət orqanlarından və ya dövlət orqanlarına digər pul daxilolmaları daxil olmaqla ödəniş xidmətləri;
2. Kommunal ödənişlər və bənzər ödənişlər üzrə yığım xidmətləri;
3. Daxili və beynəlxalq pul köçürmələri;
4. Şəhərlərarası zənglər, faks və sürətçixarma xidmətləri üçün telefona çıxışın təmin edilməsi daxil olmaqla biznes xidmətləri;
5. Ənənəvi poçt markalarından başqa, SIM kartlar və qəzetlər daxil olmaqla satış xidmətləri.

Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti ilə təmsil olunmaqla, 100% Azərbaycan dövlətinin mülkiyyətindədir.

2. MÜHÜM MÜHASİBAT UÇOTU PRİNSİPLƏRİ

Hesabatların uyğunluğunun bəyanı

Cəmiyyətin hazırkı maliyyə hesabatları Beynəlxalq Mühasibat Standartları Şurası tərəfindən dərc edilmiş Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartları (“MHBS”) və Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına Şərhlər Komitəsi (“MHBSŞK”) tərəfindən dərc edilmiş şərhlər əsasında hazırlanmışdır.

Aşağıdakı mühasibat uçotu siyasətində əksi qeyd edilmədiyi təqdirdə, Cəmiyyətin maliyyə hesabatları tarixi dəyər prinsiplərinə əsasən hazırlanmışdır. Maliyyə hesabatları əksi göstərilmədiyi hallarda Azərbaycan manatı (“AZN”) ilə təqdim edilmişdir.

Maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun olaraq hazırlanması bəzi əhəmiyyətli uçot təxminlərinin istifadəsini tələb edir. Bundan əlavə, Cəmiyyətin uçot siyasətini tətbiq edərkən rəhbərlik öz mülahizələrini irəli sürməlidir. Daha yüksək mülahizə tələb edən və ya mürəkkəb olan sahələr, həmçinin maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün ehtimal və təxminlərin əhəmiyyətli olduğu sahələr 3 sayılı Qeyddə açıqlanır.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Azərbaycan Manatı ilə)

Fasiləsizlik prinsipi

Bu maliyyə hesabatları Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipi əsasında yaxın gələcəkdə işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyini nəzərdə tutur.

Rəhbərlik hesab edir ki, Cəmiyyət yaxın gələcəkdə fəaliyyətini davam etdirəcək və Cəmiyyətin ləğvinə nə istək, nə də ehtiyac olacaq, eləcə də fəaliyyəti dayandırmaq və ya Azərbaycan Respublikasının qanunları və ya normativ aktları əsasında kreditorlardan qorunmaq üçün müdafiə axtarmaq üzrə nə niyyət, nə də zərurət mövcuddur. Buna görə, aktivlər və öhdəliklər adi fəaliyyət gedişində Cəmiyyətin aktivləri reallaşdırmaq və öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olması fərziyyəsi ilə hesabatlarda əks etdirilmişdir. Bəzi maliyyə hesabatları standartları rəhbərlik tərəfindən Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipinə dair dəyərləndirmənin aparılması üzrə konkret tələbləri və nəzərə alınmalı olan müəyyən məsələləri və fasiləsizlik prinsipi ilə əlaqədar bir sıra açıqlamaların hesabatlara daxil edilməsini əhatə edir.

Fasiləsizlik prinsipi fərziyyəsinin rəhbərlik tərəfindən qiymətləndirilməsi mahiyyət etibarlı ilə qeyri-müəyyən olan hadisələrin və ya şərtlərin gələcək nəticələri haqqında müəyyən bir zamanda mühakimə yürütməyi əhatə edir.

Xarici valyutanın çevrilməsi

Cəmiyyətin əməliyyat valyutası onun fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Cəmiyyətin əməliyyat və təqdimat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan manatıdır (“AZN”). Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər Cəmiyyətin təqdimat valyutası olan AZN ilə əks olunmuşdur.

Əməliyyatlar və qalıqlar

Monetar aktivlər və öhdəliklər Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının (“Mərkəzi Bank”) müvafiq hesabat dövrünün sonuna qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq Cəmiyyətin əməliyyat valyutasına çevrilir. Belə əməliyyatlar üzrə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və monetar aktiv və öhdəliklərin Mərkəzi Bankın ilin sonuna müəyyən etdiyi rəsmi məzənnə ilə Cəmiyyətin əməliyyat valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan gəlir və zərər mənfəət və ya zərərdə tanınır. Borclar ilə bağlı məzənnə fərqlərindən yaranan gəlir və zərər mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda “maliyyə gəlirləri və xərcləri” kimi göstərilir. Məzənnə fərqi yaranan bütün digər gəlir və zərər mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda “xarici valyuta mübadiləsi üzrə gəlir çıxılmaqla zərərlər” kimi əks etdirilir. İlin sonuna qüvvədə olan məzənnə ilə çevrilmə ilkin dəyərlə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə tətbiq edilmir. Xarici valyutada olan və ilkin dəyərlə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr ilkin əməliyyatlar həyata keçirildiyi tarixə mövcud olan məzənnə ilə çevrilir. Xarici valyutada olan və ədalətli dəyərlə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr ədalətli dəyərin müəyyən edildiyi tarixə qüvvədə olan məzənnələrdən istifadə etməklə təqdimat valyutasına çevrilir.

Cəmiyyət hazırkı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında aşağıdakı rəsmi valyuta məzənnələrindən istifadə etmişdir:

- 31 dekabr 2023-cü il tarixinə 1 ABŞ dolları 1.7000 AZN təşkil etmişdir (2022-ci il: 1 ABŞ dolları = 1.7000 AZN);
- 31 dekabr 2023-cü il tarixinə 1 Avro 1.8766 AZN təşkil etmişdir (2022-ci il: 1 Avro = 1.8114 AZN);
- 31 dekabr 2023-cü il tarixinə 1 Rus rublu 0.0188 AZN təşkil etmişdir (2022-ci il: 1 Rus rublu = 0.0230 AZN);
- 31 dekabr 2023-cü il tarixinə 1 Funt sterlinq 2.1 643 AZN təşkil etmişdir (2022-ci il: 2.0477 AZN); və
- 31 dekabr 2023-cü il tarixinə 1 SDR 2.2808 AZN təşkil etmişdir (2022-ci il: 1 SDR = 2.2624 AZN).

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Azərbaycan Manatı ilə)

Əsas qiymətləndirmə üsulları

Cari və uzunmüddətli təsnifatlar müqayisədə

Cəmiyyət cari/uzunmüddətli təsnifat meyarları əsasında maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda aktivləri və öhdəlikləri təqdim edir. Cəmiyyət aşağıdakı hallarda aktivləri cari aktiv kimi təsnifləşdirir:

- Cəmiyyətin adi əməliyyat dövründə satılması və ya istifadə olunması üçün saxlanıldıqda və ya realizasiya olunması ehtimal olunduqda;
- Əsasən alqı-satqı məqsədləri üçün saxlanıldıqda;
- Hesabat tarixindən sonra on iki ay müddətində realizasiya ediləcəyi ehtimal olunduqda; və ya
- Hesabat tarixindən sonra ən azı on iki ay müddətində mübadiləsinə və ya istifadəsinə məhdudiyət qoyulmayan pul vəsaiti və ya onun ekvivalenti formasında olduqda.

Bütün digər aktivlər uzunmüddətli olaraq təsnif edilir.

Cəmiyyət aşağıdakı hallarda öhdəlikləri cari öhdəlik kimi təsnifləşdirir:

- Cəmiyyətin adi əməliyyat dövründə onların ödənilməsi nəzərdə tutulduqda;
- Əsasən alqı-satqı məqsədləri üçün saxlanıldıqda;
- Hesabat tarixindən etibarən on iki ay ərzində ödənilməli olduqda; və ya
- Cəmiyyət öhdəliyinin yerinə yetirilməsini hesabat tarixindən ən azı on iki ay uzatmaq kimi şərtsiz hüquqa malik olmadıqda.

Cəmiyyət digər bütün öhdəlikləri uzunmüddətli olaraq təsnifləşdirir.

Əmlak, tikili və avadanlıqlar

Tikili və avadanlıqlar hər hansı yığılmış amortizasiya və ehtiyac yaranarsa dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla, ilkin dəyerdə uçota alınır. Əsas vəsaitlər ilə bağlı sonrakı xərclər müvafiq olaraq aktivin qalıq dəyərində və ya ayrıca aktiv kimi yalnız o halda tanınır ki, həmin aktivlə bağlı gələcək iqtisadi səmərənin Cəmiyyətə daxil olması ehtimal edilsin və onun dəyəri etibarlı şəkildə ölçülə bilsin. Kiçik həcmli təmir və gündəlik xidmət xərcləri çəkildiyi dövrdə xərcə silinir. Əsas vəsaitlərin əsas hissələrinin və ya komponentlərinin əvəz edilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr balansdan silinir.

Aktivin silinməsindən yaranan gəlir və ya zərər silinmədən daxil olan vəsait ilə həmin aktivin qalıq dəyəri arasındakı fərq kimi hesablanır və mənfəət və ya zərərdə aktivin silindiği ildə tanınır.

Rəhbərlik hər bir hesabat dövrünün sonunda əmlak, tikili və avadanlıqlar üzrə dəyərsizləşmə əlamətlərinin mövcud olub-olmadığını qiymətləndirir. Əgər bu cür əlamətlər mövcud olarsa, rəhbərlik bərpa edilə bilən dəyəri təxmin edir. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri onun satış üzrə məsrəfləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. Balans dəyəri bərpa edilə bilən dəyərə qədər azaldılır və dəyərsizləşmə zərəri il üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Aktivin istifadə dəyərini və ya satış üzrə məsrəflər çıxılmaqla ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün istifadə edilmiş təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə, əvvəlki illərdə tanınmış dəyərsizləşmə zərəri bərpa edilir.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Amortizasiya müvafiq aktivlərin aşağıda göstərilən amortizasiya dərəcələrinə uyğun olaraq onların təxmini faydalı istifadə müddəti ərzində azalan qalıq metoduna əsasən hesablanır:

Binalar və avadanlıqlar	3-7%
Kompüter və avadanlıqlar	10-25%
Mebel və qurğular	10-25%
Nəqliyyat vasitələri	10-25%
Digər	10-20%
İstifadə hüququ olan aktivlər	icarə müddətindən asılıdır

Aktiv faydalı istifadə müddətinin sonunda nəzərdə tutulan vəziyyətə uyğun olduqda, onun satışı ilə bağlı ehtimal olunan xərclər çıxıldıqdan sonra Cəmiyyət tərəfindən əldə oluna biləcək qiymətləndirilmiş məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Aktivlərin qalıq dəyəri və faydalı istifadə müddəti hər bir hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və lazım olduqda dəyişdirilir.

Qeyri-maddi aktivlər

Cəmiyyətin qeyri-maddi aktivləri müəyyən edilmiş faydalı istifadə müddətinə malik olub, əsasən kapitallaşdırılmış proqram təminatından ibarətdir. Qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiya və dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla uçota alınır. Əldə edilmiş proqram təminatı həmin xüsusi proqram təminatının alınması və tətbiq edilməsi üçün çəkilmiş xərclər əsasında kapitallaşdırılır. Amortizasiya qeyri-maddi aktivlərin təxmin edilən faydalı istifadə müddəti (10 il) ərzində düz xətt metodu ilə mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Cəmiyyət tərəfindən nəzarət olunan identifikasiya edilə bilən unikal proqram təminatı ilə birbaşa əlaqəli olan tərtibat xərcləri, çəkilmiş xərclərdən artıq olan əlavə iqtisadi səmərə gətirəcəyi halda qeyri-maddi aktivlər kimi tanınır. Kapitallaşdırılmış xərclərə proqram təminatını tərtib edən işçilərə sərf olunan xərclər və ümumi təsərrüfat xərclərinin müvafiq hissəsi daxildir. Proqram təminatı ilə əlaqədar bütün digər xərclər (məs., texniki dəstək xərcləri) çəkildiyi zaman xərcə silinir.

Avans ödənişləri

Avans ödənişləri dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla ilkin dəyərlə tanınır. Avans ödənişləri ilə bağlı mal və ya xidmətlərin bir ildən sonra əldə ediləcəyi ehtimal olunduqda və ya ilkin tanınma zamanı aktivlə bağlı avans ödənişləri uzunmüddətli aktiv olaraq təsnif edildikdə avans ödənişləri uzunmüddətli aktiv olaraq təsnif edilir. Aktivlərin əldə olunması üçün ödənilmiş avanslar Cəmiyyət aktivin nəzarətini ələ keçirdikdən sonra aktivin balans dəyərinə köçürülür və aktivlə bağlı gələcək iqtisadi səmərələrin Cəmiyyətə daxil olacağı ehtimal olunur. Avans ödənişlərinə aid olan mal və ya xidmətlər əldə olunan zaman digər əməliyyatlar üzrə avans ödənişləri mənfəət və zərər hesablarına silinir. Avans ödənişləri ilə bağlı aktivlər, mal və ya xidmətlərin əldə olunmadığına dair göstərici olduqda, avans ödənişlərinin balans dəyəri müvafiq olaraq silinir və müvafiq dəyərsizləşmə zərəri mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda qeydə alınır.

Mənfəət vergisi

Mənfəət vergisi hazırkı maliyyə hesabatlarında hesabat tarixinə qüvvədə olan və ya əhəmiyyətli dərəcədə qüvvəyə minmiş qanunvericiliyə uyğun olaraq hesablanmışdır. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarət olub, həmin və ya başqa dövrdə digər məcmu gəlir və ya bilavasitə kapital hesablarında qeydə alınan əməliyyatlara aid olduğu üçün, digər məcmu gəlir və ya bilavasitə kapital hesablarında qeydə alınması istisna olmaqla, mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Cari mənfəət vergisi cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət, maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi balans öhdəliyi metodundan istifadə etməklə, aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və maliyyə hesabatları məqsədləri üçün onların balans dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlkın uçot zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və öhdəliklərin ilkın qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (biznes birləşməsi halları istisna olmaqla).

Təxirə salınmış vergi balansı, hesabat tarixinə qüvvədə olan vergi dərəcələrinə əsasən müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

Gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri və keçmiş illərin vergi zərəri o zaman hesablanır ki, bu çıxılmaların realizasiya oluna bilməsi üçün gələcəkdə kifayət qədər vergiyə cəlb ediləcək mənfəətin mövcudluğu ehtimal edilsin.

Təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəlikləri cari vergi aktivləri və vergi öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericilikdə nəzərdə tutulan hüquq mövcud olduqda, eləcə də təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəlikləri vergiyə cəlb edilən eyni və qalıqları xalis əsasda hesablamaq niyyəti olan ayrı-ayrı şəxslər tərəfindən eyni vergi orqanına ödənilmiş vergiyə aid olduqda və bu zaman hesablaşmaları əvəzləşdirmə yolu ilə aparmaq niyyəti mövcud olduğu halda əvəzləşdirilə bilər.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə nağd pul, tranzitdə olan pul vəsaitləri, ATM-də olan pul vəsaitləri, eləcə də Mərkəzi Bank və digər banklardakı nostro hesablar daxildir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya olunmuş dəyerdə uçota alınır, çünki:

- (i) onlar müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin toplanması üçün saxlanılır və həmin pul vəsaitlərinin hərəkəti YƏMFÖ-nü təqdim edir; və
- (ii) onlar MZVƏD olaraq təyin edilmir.

Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər

Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər ilkın olaraq ədalətli dəyərlə tanınır və sonradan effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərlə uçota alınır.

İnvestisiya qiymətli kağızları

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda “investisiya qiymətli kağızları” başlığına aşağıdakılar daxildir:

- amortizasiya olunmuş dəyerdə ölçülən borc investisiya qiymətli kağızları; borc investisiya qiymətli kağızları ilkın olaraq artan birbaşa əməliyyat məsrəflərini əlavə etməklə ədalətli dəyerdə, sonra isə effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyerdə ölçülür.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Mal-material ehtiyatları

Mal-material ehtiyatları maya dəyəri ilə mümkün xalis satış dəyəri arasında daha aşağı olan dəyərle qiymətləndirilir. Mal-material ehtiyatlarının maya dəyəri orta çəki metodu ilə müəyyən edilir. Mal-material ehtiyatlarının maya dəyəri onların alış dəyərindən və cari vəziyyətə və yerləşdiyi əraziyə gətirilməsinə çəkilən digər məsrəflərdən ibarətdir. Xalis satış dəyəri işin başa çatdırılma və satış xərcləri çıxılmaqla, fəaliyyətin adi gedişində təxmin edilən satış qiymətidir.

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə şərtləri

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında könüllü şəkildə əməliyyat həyata keçirilərkən aktivi satmaq üçün alınacaq və öhdəliyi ötürərkən ödəniləcək dəyərdir. Ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq fəal bazarda alınıb-satıla bilən qiymət ilə təsdiqlənir. Fəal bazar qiymətlər haqqında davamlı olaraq məlumat əldə etmək üçün aktiv və öhdəliklər üzrə əməliyyatların kifayət qədər tez müddətdə və həcmdə həyata keçirildiyi bazardır.

Fəal bazarda alınıb-satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri ayrı-ayrı aktiv və ya öhdəliklərin bazar qiymətinin müəssisənin istifadəsində olan aktiv və ya öhdəliklərin miqdarına hasili nəticəsində alınan məbləğ kimi ölçülür. Bu hal hətta bazarın normal gündəlik ticarət dövriyyəsi müəssisənin istifadəsində olan aktiv və öhdəliklərin qarşılınması üçün kifayət qədər olmadıqda və bir əməliyyat üzrə mövqelərin satılması üçün sifarişlərin yerləşdirilməsi bazar qiymətinə təsir etdikdə baş verir.

Diskontlaşdırılmış pul vəsaitlərinin hərəkəti modelləri və ya yaxın vaxtlarda həyata keçirilən əməliyyatlara əsaslanan modellər və ya investisiya qoyulan şəxslərin maliyyə məlumatlarının nəzərə alınması kimi qiymətləndirmə üsulları xarici bazar qiymətləri haqqında məlumatın mövcud olmadığı bəzi maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini ölçmək üçün istifadə olunur. Ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstəriləndiyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə təhlil edilir: (i) 1-ci Səviyyəyə oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün aktiv bazarlarda kotirovka olunan (düzəliş edilməyən) qiymətlər ilə qiymətləndirmələr aiddir, (ii) 2-ci Səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yəni, qiymətlər) və ya dolayısı ilə (yəni, qiymətlər əsasında hesablananlar) müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli ilkin məlumatların istifadə edildiyi qiymətləndirmə üsulları ilə qiymətləndirmələr aiddir (iii) 3-cü Səviyyəyə aid olan qiymətləndirmələr yalnız müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanmır (yəni, qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli həcmdə müşahidə oluna bilməyən ilkin məlumatlar tələb edilir). Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasında köçürmələr (əgər varsa) hesabat dövrünün sonunda baş vermiş hesab edilir.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərc əməliyyat həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Əməliyyat xərclərinə borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri daxil edilmir.

Amortizasiya olunmuş dəyər (AD) əsas məbləğ üzrə ödənişlərin çıxılmasından və hesablanmış faizlərin əlavə edilməsindən, maliyyə aktivləri üçün isə ehtimal olunan kredit zərərləri (“EOKZ”) üzrə ehtiyatın çıxılmasından sonra maliyyə alətinin ilkin tanınma zamanı qeydə alınan dəyəridir. Hesablanmış faizlərə ilkin tanınma zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə ödənilməli məbləğ üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya edilmiş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müvafiq maddələrin balans dəyərinə daxil edilir.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi gələcək pul ödənişləri və ya daxilolmalarını (gələcək kredit zərərləri istisna olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti və ya daha qısa müddət ərzində (əgər uyğundursa) maliyyə alətinin ümumi balans dəyərində diskontlaşdırılan dərəcədir. Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spredini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Belə mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Cari dəyərin hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir.

Maliyyə aktivləri – ilkin tanınma

İlkin tanınma zamanı maliyyə aktivi amortizasiya olunmuş dəyərle, DMGVƏD və ya MZVƏD ilə qiymətləndirilən kimi təsnif edilir.

Maliyyə aktivi aşağıdakı şərtlərin hər ikisinə cavab verirsə və MZVƏD kimi təyin olunmursa, amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülür:

- maliyyə aktivi müqavilə ilə pul vəsaitləri axınına toplamaq üçün aktivləri saxlamaq məqsədi daşıyan biznes modeli daxilində saxlanılır; və
- maliyyə aktivi üzrə, müqavilənin şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə əsas pul vəsaitlərinin və ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə faizlərin ödənilməsinə nəzərdə tutan pul vəsaitlərinin yaranmasına səbəb olur.

Borc aləti DMGVƏD-də yalnız aşağıdakı şərtlərin hər ikisinə cavab verdikdə və MZVƏD kimi təyin edilmədikdə ölçülür:

- maliyyə aktivi, müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq pul vəsaitləri axınının yığılması və maliyyə aktivlərinin satışı məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- maliyyə aktivi üzrə, müqavilənin şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə əsas pul vəsaitlərinin və ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə faizlərin ödənilməsinə nəzərdə tutan pul vəsaitlərinin yaranmasına səbəb olur.

Bütün digər maliyyə alətləri ilkin olaraq əməliyyat xərclərinə uyğunlaşdırılmış ədalətli dəyərle qeydə alınır. İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı şəkildə əməliyyat qiyməti ilə təsdiqlənir. İlkin tanınma zamanı mənfəət və ya zərər yalnız ədalətli dəyər və əməliyyat qiyməti arasında eyni alətdə müşahidə edilə bilən digər cari bazar əməliyyatları və ya daxilolmalarına yalnız müşahidə oluna bilən bazarlardan alınan məlumatları daxil edən qiymətləndirmə texnikası ilə sübut edilə bilən fərq olduqda qeydə alınır. İlkin tanınmadan sonra AD ilə ölçülən maliyyə aktivləri üçün EOKZ ehtiyatı tanınır.

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi

Cəmiyyət maliyyə aktivlərini amortizasiya olunmuş dəyərle təsnifləşdirir və qiymətləndirir. Borc maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi: (i) müvafiq aktivlər portfelinin idarə olunması üçün Cəmiyyətin biznes modelindən və (ii) aktiv üzrə pul axınlarının xüsusiyyətindən asılıdır.

Biznes modeli Cəmiyyətin pul vəsaitlərinin hərəkətini yaratmaq üçün aktivləri necə idarə etdiyini əks etdirir. Cəmiyyətin məqsədi yalnız aktivlərdən müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini toplamaqdır (“müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini toplamaq üçün saxlamaq”).

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Biznes modelin məqsədi müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsi olduqda, Cəmiyyət pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişlərindən ibarət olub-olmadığını (YƏMFÖ təhlili) qiymətləndirir. YƏMFÖ təhlili aktivin ilkin tanınması zamanı həyata keçirilir və sonradan yenidən qiymətləndirilmir. Hazırda Cəmiyyətin MZVƏD və ya DMGVƏD kateqoriyasında qiymətləndirilən maliyyə aktivləri yoxdur.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnifləşdirilməsi

Yalnız maliyyə aktivlərinin idarə edilməsi üzrə biznes model tam dəyişdirildikdə bütün maliyyə alətləri yenidən təsnifləşdirilir. Aktivlərin yenidən təsnifləşdirilməsi perspektiv qaydada – biznes modeldəki dəyişiklikdən sonrakı ilk hesabat dövrünün əvvəlindən tətbiq edilir. Cəmiyyət cari və müqayisəli dövr ərzində öz biznes modelini dəyişdirməmiş və maliyyə aktivlərini yenidən təsnifləşdirməmişdir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi: ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə kredit zərəri ehtiyatı

Cəmiyyət amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən borc alətləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərlərini (EOKZ) proqnozlar əsasında qiymətləndirir. Cəmiyyət hər bir hesabat tarixində ehtimal olunan kredit zərərlərini qiymətləndirir və kredit zərərləri üzrə ehtiyatı tanıyır.

Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi aşağıdakıları özündə əks etdirir: (i) bir sıra mümkün nəticələrin qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilmiş obyektiv və ehtimal ilə ölçülmüş məbləğ, (ii) pulun zaman dəyəri və (iii) hesabat tarixində keçmiş hadisələr, cari şərtlər və proqnozlaşdırılan gələcək iqtisadi vəziyyət haqqında artıq xərc çəkmədən və ya çalışmadan əldə edilə bilən əsaslandırılmış və təsdiqlənmiş məlumat. Amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən borc alətləri ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyat çıxılmaqla, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda göstərilir.

Cəmiyyət ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi üçün 9 saylı MHBS-də nəzərdə tutulan sadələşdirilmiş yanaşma tətbiq edir. Bu yanaşma bütün debitor borcları üçün bütöv müddət üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri ehtiyatını nəzərdə tutur. Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi üçün debitor borcları kredit riskinin ümumi xüsusiyyətlərinə və vaxtı keçmiş günlərin sayına əsasən qruplaşdırılmışdır.

Ehtimal olunan kredit zərərlərinin səviyyəsi müvafiq olaraq 31 dekabr 2022-ci il tarixinə qədər 36 ay ərzində həyata keçirilən satışlar üzrə ödəniş cədvəllərinə və bu dövr ərzində yaranmış əvvəlki dövrün kredit zərərlərinə əsaslanır. Əvvəlki dövrlər üçün kredit zərərlərinin səviyyəsinə müştərilərin debitor borclarını qaytarmaq imkanına təsir edən makroiqtisadi amillərə dair mövcud və gələcək məlumatları nəzərə alaraq düzəliş edilir.

Cəmiyyət aşağıdakılara bərabər məbləğdə zərər ehtiyatı vasitəsilə ehtimal olunan kredit zərərlərini ölçmək məqsədilə investisiya qiymətli kağızları üçün 9 saylı MHBS ümumi yanaşmasını tətbiq edir:

- 12 aylıq ehtimal olunan kredit zərərləri (hesabat tarixindən sonra 12 ay ərzində mümkün olan maliyyə aləti üzrə defolt hadisələri nəticəsində yaranan ehtimal olunan kredit zərərləri);
- və ya tam ömürlük ehtimal olunan kredit zərərləri (maliyyə alətinin istifadə müddəti ərzində bütün mümkün defolt hadisələri nəticəsində yaranan ehtimal olunan kredit zərərləri).

İnvestisiya qiymətli kağızları üçün, əgər həmin investisiyanın kredit riski ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli dərəcədə artmışdırsa, tam ömürlük ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə zərər ehtiyatı tələb olunur.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

İnvestisiya qiymətli kağızları üzrə ehtimal olunan kredit zərərlərinin ölçülməsi üçün müvafiq reyting agentliklərinin DE və DYZYZ dərəcələri istifadə olunur.

Maliyyə aktivlərinin silinməsi

Maliyyə aktivlərini bərpa etmək üçün Cəmiyyətin bütün praktiki imkanları tükəndikdə və Cəmiyyət belə aktivlərin bərpasına dair gözləntilərin əsaslandırılmadığı qənaətinə gəldikdə, maliyyə aktivləri tam və ya qismən silinir. Aktivlərin silinməsi tanınmanın dayandırılmasını əks etdirir. Cəmiyyət müqaviləyə əsasən ödənilməli məbləğləri bərpa etməyə cəhd etdikdə, lakin həmin məbləğlərin bərpası ilə bağlı əsaslandırılmış gözləntiləri olmadıqda, barəsində hələ də məcburi bərpa tədbirləri görülməli maliyyə aktivlərini silə bilər.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması

Cəmiyyət aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərinin tanınmasını dayandırır: (i) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə bağlı pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (ii) Cəmiyyət həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (iii) Cəmiyyət bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda və ya həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Qarşı tərəf satışa məhdudiyətlər qoymadan aktiv tam olaraq əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq imkanına malik olmadıqda nəzarəti özündə saxlayır.

Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Qeyri-müəyyən istifadə müddəti olan və ya istifadəyə hazır olmayan qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya hesablanmır və belə aktivlər hər il dəyərsizləşməyə görə təhlil edilir. Amortizasiya hesablanan əsas vəsaitlər və qeyri-maddi aktivlər qalıq dəyərinin bərpa edilə bilmədiyini göstərən hadisə və ya şərait dəyişiklikləri baş verdikdə dəyərsizləşməyə görə təhlil edilir. Dəyərsizləşmə zərəri aktivin qalıq dəyərinin onun bərpa edilə bilən dəyərindən artıq olan məbləğdə tanınır. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri satış üzrə məsrəflər çıxılmaqla onun ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olanıdır.

Dəyərsizləşməni müəyyən etmək üçün aktivlər əhəmiyyətli dərəcədə sərbəst pul vəsaitləri yaradan ən kiçik aktivlər (pul vəsaiti yaradan vahidlər) üzrə qruplaşdırılır. Qeyri-maliyyə aktivlərinin əvvəlki dövrlərdə dəyərsizləşməsinin bərpa olunma ehtimalı hər bir hesabat tarixində təhlil edilir.

Maliyyə öhdəliklərinin qiymətləndirilmə kateqoriyaları

Cəmiyyətin maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda göstərilən “kreditor borcları”, “müşəri hesabları”, “icarə üzrə maliyyə öhdəlikləri” və “borc alınmış vəsaitlər”dən ibarətdir.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Maliyyə öhdəliyinin tanınması öhdəlik icra edildiyi halda dayandırılır (yəni, müqavilədə göstərilən öhdəlik yerinə yetirildikdə, ləğv edildikdə və ya icra müddəti başa çatdıqda).

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Cəmiyyət ilə onun əvvəlki kreditorları arasında şərtləri əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olan borc alətlərinin mübadiləsi, eləcə də mövcud maliyyə öhdəliklərinin şərtlərinin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirilməsi ilkin maliyyə öhdəliyinin icrası və yeni maliyyə öhdəliyinin tanınması kimi uçota alınır. Şərtlər o halda əhəmiyyətli dərəcədə dəyişmiş hesab olunur ki, alınmış və ilkin effektiv faiz metodu ilə diskontlaşdırılmış bütün ödənilmiş komissiyalar daxil olmaqla, yeni şərtlərə əsasən nağd pul axınlarının diskontlaşdırılmış cari dəyəri ilkin maliyyə öhdəliyi üzrə qalan nağd pul axınlarının diskontlaşdırılmış cari dəyərindən ən azı 10% fərqlənsin. Borc alətlərinin mübadiləsi və ya şərtlərinin dəyişdirilməsi öhdəliyin icrası kimi nəzərə alınarsa, bütün xərclər və ya ödənilmiş komissiyalar öhdəliyin icrası üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Borc alətinin mübadiləsi və ya şərtlərinin dəyişdirilməsi öhdəliyin icrası kimi nəzərə alınmadıqda, bütün xərclər və ya ödənilmiş komissiyalar öhdəliyin qalıq dəyərində düzəliş kimi əks etdirilir və modifikasiya edilmiş öhdəliyin qalan müddəti ərzində amortizasiya edilir.

Öhdəliklərin icrası ilə nəticələnməyən dəyişikliklər əvvəlki tarixlə məcmu amortizasiyanın hesablanması metodu ilə təxmini göstəricinin dəyişməsi kimi uçota alınır və bu zaman gəlir və ya zərər qalıq dəyərindəki fərqin iqtisadi mahiyyəti səhmdar ilə kapital əməliyyatlarına aid edilmədiyi təqdirdə mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir.

Maliyyə alətlərinin əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilməsi tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüququn, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya aktivi realizasiya edərkən müvafiq öhdəliyi də satmaq niyyətinin mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Belə əvəzləşdirmə hüququ (a) gələcək hadisələrdən asılı olmamalı və (b) aşağıdakı bütün hallarda hüquqi qüvvəyə malik olmalıdır (i) adi fəaliyyət gedişində (ii) defolt halı olduqda və (iii) ödəniş qabiliyyəti olmadıqda və ya müflisləşmə baş verdikdə.

Borc alınmış vəsaitlər

Borc alınmış vəsaitlər ilkin olaraq yaranan əməliyyat xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyərdə tanınır və sonradan effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya dəyərində uçota alınır.

“REPO” və əks “REPO” razılaşmaları

Xüsusi müqavilələr (“REPO” razılaşmaları) əsasında müəyyən gələcək tarixdə yenidən satın almaq üçün satılmış qiymətli kağızların maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınması dayandırılmır, çünki Cəmiyyət mülkiyyət hüququ ilə bağlı risk və faydaların əksəriyyətini özündə saxlayır. Müvafiq alınmış pul vəsaitləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda onların geri qaytarılması üzrə müvafiq öhdəliyi daşıyan aktiv kimi tanınır. Geri qaytarılacaq həmin pul vəsaitlərinə əməliyyatın iqtisadi mahiyyətini Cəmiyyətə kredit kimi əks etdirən borc öhdəlikləri daxilində öhdəlik kimi tanınan hesablanmış faiz daxildir. Satış və alış qiymətləri arasındakı fərq faiz xərci kimi uçota alınır və müqavilənin müddəti üzrə EFD-dən istifadə etməklə hesablanır.

Qarşı-tərəf qiymətli kağızları satmaq və ya yenidən girov qoymaq hüququna malik olanda Cəmiyyət maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında həmin qiymətli kağızları, müvafiq olaraq, girov kimi qoyulmuş ticarət üçün saxlanılan maliyyə aktivlərinə və ya girov kimi qoyulmuş maliyyə investisiyalarına yenidən təsnif edir.

Ödənilmiş vəsait, o cümlədən hesablanmış faiz, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks “repo” müqavilələri üzrə debitor borclarının tərkibində, əməliyyatın iqtisadi mahiyyətini Cəmiyyətin krediti kimi əks etdirməklə qeydə alınır. Satılma və satış qiymətləri arasında fərq xalis faiz gəlirində qeydə alınır və müqavilənin müddəti üzrə EFD-dən istifadə etməklə hesablanır.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Yenidən satış müqaviləsi əsasında alınmış qiyməti kağızlar sonradan üçüncü tərəfə satılanda qiymətli kağızların qaytarılması öhdəliyi ticarət üçün saxlanılan maliyyə öhdəliklərinin tərkibində qısa satış kimi qeydə alınır və ədalətli dəyərlə ölçülür, hər hansı gəlir və ya zərərlər isə xalis ticarət gəlirinə daxil edilir.

İcarə öhdəlikləri

İcarə müqaviləsi üzrə yaranan öhdəliklər ilkin olaraq cari dəyərlə qiymətləndirilir. İcarə öhdəliklərinə aşağıdakı icarə ödənişlərinin xalis cari dəyəri daxildir:

- icarə üzrə alınacaq həvəsləndirici ödənişlər çıxılmaqla, sabit ödənişlər (məhiyyətə sabit ödənişlər daxil olmaqla);
- ilkin olaraq icarə müddətinin başlanma tarixinə mövcud olan indeks və ya dərəcələrdən istifadə etməklə qiymətləndirilən indeks və ya dərəcələrdən asılı olan dəyişkən icarə ödənişləri;
- zamanətli son qalıq dəyəri üzrə Cəmiyyət tərəfindən ödənilməsi gözlənilən məbləğlər;
- Cəmiyyət əsaslandırılmış şəkildə əmin olduğu halda alış seçiminin istifadə ediləcəyi qiymət; və
- icarə müddəti ərzində Cəmiyyət icarəni ləğv etmə seçimini istifadə edərsə, icarənin ləğv edilməsi ilə bağlı cərimə ödənişləri.

İcarənin uzadılmasına dair kifayət qədər əminlik olduğu halda, uzadılma seçiminin istifadəsi ilə bağlı aparılacaq icarə ödənişləri də öhdəliyin qiymətləndirilməsinə daxil edilir.

İcarə ödənişləri icarə müqaviləsində nəzərdə tutulan faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırılır. Bu faiz dərəcəsinin müəyyən edilməsi mümkün olmadıqda (bu, adətən Cəmiyyətin icarə müqavilələri ilə bağlı baş verir), Cəmiyyətin borc kapitalı üzrə artan faiz dərəcəsi istifadə edilir. Borc kapitalı üzrə artan faiz dərəcəsi Cəmiyyətin istifadə hüquqlu aktivin dəyərində bərabər dəyərdə aktiv əldə etməsi üçün oxşar iqtisadi mühitdə eyni müddət, təminat və şərtlərlə zəruri olan vəsaitlərin cəlb edilməsi zamanı ödəməli olduğu faiz dərəcəsidir.

Borc kapitalı üzrə artan faiz dərəcəsinə müəyyən etmək üçün Cəmiyyət:

- mümkün olduqda, üçüncü tərəfdən əldə etdiyi son maliyyələşdirməni ilkin məlumat kimi istifadə edir;
- üçüncü tərəfdən maliyyələşdirmənin əldə edildiyi dövrdən onun şərtlərindəki dəyişiklikləri nəzərə alaraq ona düzəliş edir;
- kredit riskinə uyğun düzəliş edilmiş risksiz faiz dərəcəsi ilə başlayan toplama yanaşmasından istifadə edir; və
- icarə müqaviləsinin xüsusiyyətlərinə (məs.: icarə müddəti, ölkəsi, valyutası və təminatı) uyğun düzəlişlər edir.

Cəmiyyət qüvvəyə minənə qədər icarə öhdəliyində əks olunmayan indeksdən və ya dərəcədən asılı olan dəyişən icarə ödənişlərinin mümkün artım riskinə məruz qalır. İndeksdən və dərəcədən asılı olan icarə ödənişlərində dəyişikliklər qüvvəyə mindikdə, icarə öhdəliyi istifadə hüququ olan aktivin dəyərində düzəliş etməklə yenidən qiymətləndirilir.

İcarə ödənişləri əsas və maliyyə xərclərinə ayrılır. Maliyyə xərcləri hər bir dövr üçün öhdəliyin qalığı üzrə daimi olaraq müntəzəm faiz dərəcəsinə təmin etmək üçün ümumi icarə müddətində mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Avadanlıq və nəqliyyat vasitələrinin qısamüddətli icarəsi və bütün əzdəyərli aktivlərin icarəsi üzrə ödənişlər düz xətt metoduna əsasən mənfəət və zərərdə xərc kimi tanınır. Qısamüddətli icarələrə 12 ay və ya daha az müddəti əhatə edən icarələr aiddir.

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər

Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər qarşı tərəfin müqavilə üzrə öz öhdəliklərini yerinə yetirməsi zamanı hesablanır və ilkin olaraq ədalətli dəyərdə sonra isə effektiv faiz metoduna əsasən amortizasiya olunmuş dəyərdə qeydə alınır.

Nizamnamə kapitalı və digər ehtiyatlar

Nizamnamə kapitalı yalnız Cəmiyyətin adi səhmlərindən ibarətdir. Yeni səhmlərin emissiyası ilə birbaşa əlaqəli olan əlavə xərclər kapitalda daxilolmaların azalması kimi (vergi çıxılmaqla) göstərilir. Azərbaycan Respublikası Hökuməti Cəmiyyətin əməliyyatlarını kapital qoyuluşları şəklində maliyyələşdirə bilər ki, bu da ödəniş tarixində Cəmiyyətin kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatında ədalətli dəyərdə tanınacaq.

Gəlirlərin tanınması

15 sayılı MHBS müştərilərlə bağlanmış müqavilələr üzrə gəlirləri hesablamaq üçün beş addımlı bir model təqdim edir. 15 sayılı MHBS-yə uyğun olaraq beş addımlı model aşağıdakı kimidir:

- 1-ci addım: Müştərilərlə bağlanmış müqaviləni müəyyən etmək;
- 2-ci addım: Müqavilə öhdəliklərini müəyyən etmək;
- 3-cü addım: Əməliyyat qiymətini müəyyən etmək;
- 4-cü addım: Müqavilə öhdəlikləri üzrə əməliyyat qiymətlərinin ayrılması;
- 5-ci addım: Müəssisə müqavilə üzrə öhdəliyi yerinə yetirirsə müvafiq gəlirin tanınması.

Müştərilərlə müqavilələrdən əldə edilən gəlir, Cəmiyyətin mal və xidmətlərin müştəriyə ötürülməsi üzrə öhdəliyi yerinə yetirən kimi və ya yerinə yetirdikdən sonra tanınır. Gəlir müştəri ilə müqavilədə nəzərdə tutulan məbləğdən, endirim, imtiyaz və vergilər çıxmaqla ölçülür.

Gəlirlər Cəmiyyətin gündəlik fəaliyyəti nəticəsində yaranır. Gəlir sövdələşmə qiyməti məbləğində tanınır. Əməliyyat qiyməti vəd verilmiş mallar və ya xidmətlər üzrə nəzarətin alıcıya ötürülməsi müqabilində üçüncü tərəflərin adından alınan məbləğlər istisna olmaqla, Cəmiyyət tərəfindən əldə ediləcəyi gözlənilən ödənişlərdir.

Malların satışı. Satışlar mallar üzərində nəzarət ötürüldükdə yəni, mallar alıcıya çatdırıldıqda, mallar alıcının tam sərəncamında olduqda və malların alıcı tərəfindən qəbul edilməsinə təsir göstərə biləcək yerinə yetirilməmiş öhdəlik olmadıqda tanınır. Mallar müəyyən yerə çatdırıldıqda, köhnəlmə və zərər riski alıcıya keçdikdə və alıcı müqaviləyə uyğun olaraq malları qəbul etdikdə və malların qəbul edilməsinə dair müddəaların qüvvədə olma müddəti başa çatdıqda və ya Cəmiyyət malların qəbul edilməsinə dair bütün meyarların yerinə yetirilməsinə dair obyektiv dəlillərə malik olduqda, mallar çatdırılmış hesab edilir.

Satışlar bazar təcrübəsinə uyğun olaraq avans ödənişi əsasında və ya 30 günlük kredit müddəti ilə həyata keçirildiyinə görə hər hansı maliyyələşdirmə elementi mövcud deyil.

Debitor borcu mallar təchiz edildikdə tanınır. Bu zaman, ödəniş müddətinin başlanması yalnız ödənişdən əvvəl tələb olunduğuna görə ödəniş məcburi hesab edilir.

Xidmətlərin satışı. Xidmətlərin göstərilməsindən əldə edilən gəlirlər xidmətlərin göstərildiyi hesabat dövründə tanınır. Gəlirlər müştəri tərəfindən xidmətlərin eyni zamanda qəbul edilməsi və istifadəsinə görə hesabat dövrünün sonuna qədər faktiki göstərilmiş xidmətlər əsasında tanınır.

Ödənişlərin məbləği göstərilmiş xidmətlərin dəyərindən artıq olduqda, müqavilə üzrə öhdəlik tanınır.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Əməliyyat xərcləri

Əməliyyat xərcləri poçt idarəsi işçilərinin əmək haqları, poçt avadanlıqlarının saxlanması, təchizat və s. kimi Cəmiyyətin fəaliyyəti ilə birbaşa əlaqəli olan xərclərdən ibarətdir və belə xərclər yarandığı zaman tanınır.

Əlavə dəyər vergisi

Satışdan hesablanan əlavə dəyər vergisi aşağıdakılardan daha tez baş verən əməliyyatın tarixində vergi orqanlarına ödənilir: (a) alıcılar tərəfindən borclar ödəniləndə və ya (b) maliyyə xidmətləri və beynəlxalq poçt xidmətləri istisna olmaqla mal və ya xidmətlər alıcılara təqdim olunduqda. Ümumiyyətlə, alışdan hesablanan ƏDV vergi hesab fakturaları təqdim olunduqdan sonra satışdan hesablanmış ƏDV ilə əvəzləşdirilə bilər. Vergi orqanları ƏDV-nin xalis məbləğdə ödənilməsinə icazə verir. Debitor borcların dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat yaradıldıqda, dəyərsizləşmə üzrə zərər debitor borcun ƏDV-si daxil olmaqla ümumi məbləğində qeydə alınır.

Maliyyə gəlirləri və xərcləri

Maliyyə xərcləri borc alınmış vəsaitlər üzrə faiz xərclərindən və icarə öhdəlikləri üzrə faiz xərclərindən ibarətdir.

Kvalifikasiya olunan aktivlərin əldə olunması, tikintisi və ya istehsalı ilə birbaşa əlaqəli olmayan borclar üzrə məsrəflər effektiv faiz metoduna əsasən mənfəət və zərərdə tanınır. Xarici valyutanın çevrilməsi üzrə gəlir və zərərlər xarici valyuta hərəkətlərinin xalis gəlir və ya zərər mövqeyində olmasından asılı olaraq, xalis maliyyə gəliri və ya maliyyə xərci kimi göstərilir.

İşçi heyəti ilə bağlı ödənişlər

Əmək haqları, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və xəstəlik vərəqələri üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar Cəmiyyətin işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlərin göstərildiyi ildə hesablanır. Cəmiyyətin yerli qanunvericiliklə müəyyən edilmiş haqlar üzrə ödənişlərdən başqa pensiya və analoji ödənişləri həyata keçirmək üçün hər hansı hüquqi və ya işgüzar praktikadan yaranan öhdəliyi yoxdur.

Öhdəliklər və xərclər üzrə ehtiyatlar

Öhdəliklər və xərclər üzrə ehtiyatlara qeyri-müəyyən müddətə və ya məbləğə malik olan qeyri-maliyyə öhdəlikləri daxildir. Cəmiyyət keçmiş hadisələr nəticəsində hüquqi və ya işgüzar praktikadan irəli gələn öhdəliklərə malik olduqda, həmin öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün Cəmiyyət tərəfindən iqtisadi resursların sərf olunması ehtimalı böyük olduqda və öhdəliklərin məbləği kifayət qədər dəqiq ölçülə bildikdə ehtiyatlar hesablanır.

Ehtiyatlar vergidən əvvəlki faiz dərəcəsindən istifadə etməklə, öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan xərclərin cari dəyəri ilə qiymətləndirilir. Vergidən əvvəlki faiz dərəcəsi pulun zaman dəyəri üzrə cari bazar qiymətlərini və öhdəliklərə xas olan riskləri əks etdirir. Vaxtın keçməsinə görə ehtiyatlardakı artım faiz xərcləri kimi tanınır.

Hökumət qrantları

Hökumət qrantları onların alınması və bütün əlavə edilmiş şərtlərə əməl olunmasına dair əsaslı təminat olduqda tanınır və müvafiq olaraq birbaşa kapital və ya gəlir kimi göstərilir.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Şərti öhdəliklər

Şərti öhdəliklər, öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün resursların kənara axınının tələb olunacağı ehtimal edilmədikdə və etibarlı qiymətləndirmə aparıldıqda, maliyyə hesabatlarında tanınmır. Şərti aktiv maliyyə hesabatlarında tanınmır, lakin iqtisadi səmərənin daxil olması ehtimal edildikdə maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

3. UÇOT SIYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMIYYƏTLİ UÇOT TƏXMİNLƏRİ VƏ FƏRZİYYƏLƏR

Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının hazırlanması hesabat tarixinə təqdim edilən aktiv və öhdəliklərin məbləğlərinə təsir göstərə biləcək və başa çatmış müddət ərzində gəlir və xərclərin təqdim edilmiş məbləğləri üzrə rəhbərlikdən təxminlərin və mülahizələrin verilməsini tələb edir.

Nəticədə biznes fəaliyyətlərinin qeyri-müəyyənliyi nəticəsində maliyyə hesabatlarında bir çox maddələrin dəqiq qiymətləndirilməsi mümkün olmur və yalnız müəyyən ehtimallar irəli sürülə bilər. Ehtimallar maliyyə hesabatları hazırlanarkən ən son məlumatlara əsaslanan mühakimələri nəzərdə tutur. Gələcək hadisələr haqqında mövcud vəziyyət və ehtimallar Cəmiyyətin nəzarətindən kənarda yaranan bazar dəyişiklikləri və ya şəraitə görə dəyişə bilər. Bu cür dəyişikliklər baş verdikləri zaman Cəmiyyət tərəfindən edilən təxminlərdə öz əksini tapır.

Ən əhəmiyyətli qiymətləndirmələrə əmlak və avadanlıqların amortizasiya olunan ömrü, qeyri-maliyyə və maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi, maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri və köhnəlmiş mal-material ehtiyatları, vergi və qanuni təəhhüdlər və təxirə salınmış vergitutma aiddir. Faktiki nəticələr həmin təxminlərdən fərqli ola bilər.

Mülahizələr

Cəmiyyətin mühasibat uçotu siyasətinin tətbiq edilməsi prosesində rəhbərlik maliyyə hesabatlarında tanınmış məbləğlər üzrə ən əhəmiyyətli təsiri olan daxil edilən təxminlərdən başqa aşağıdakı mülahizələri edir.

Əmlak, tikili və avadanlıqların və qeyri-maddi aktivlərin faydalı istifadə müddəti

Cəmiyyət hər maliyyə ilinin sonunda əmlak, tikili və avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlərin qalan faydalı istifadə müddətlərini qiymətləndirir. Əgər gözləntilər əvvəlki təxminlərdən fərqlidirsə, dəyişikliklər “Uçot Siyasətləri, Uçot Qiymətləndirmələrində Dəyişikliklər və Xətalər” adlı 8 sayılı BMUS-a müvafiq olaraq uçot təxminlərində dəyişiklik olaraq uçota alınır. Belə təxminlərin əmlak, tikili və avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlərin balans dəyərlərinin məbləğləri və mənfəət və zərərdə tanınmış amortizasiya üzrə əhəmiyyətli təsirləri olur.

EOKZ-nin ölçülməsi

EOKZ-nin ölçülməsi metodologiyanın, modelin və giriş məlumatlarının müəyyən edilməsini özündə birləşdirdən mühüm bir təxmindir. EOKZ ölçülməsi üzrə metodologiya 29 sayılı Qeyddə açıqlanır. Aşağıdakı komponentlərin kredit zərəri üzrə ehtiyata əhəmiyyətli təsiri vardır: defoltun müəyyən edilməsi, KRƏA, defolt ehtimalı (“DE”), defolt vəziyyətində riskə məruz qalma (“DVRMQ”) və defolt zamanı yaranan zərər (“DZYZ”), eləcə də makroiqtisadi ssenari modelləri. Cəmiyyət müntəzəm olaraq ehtimal olunan kredit zərəri və faktiki zərər arasındakı fərqlərin azaldılması üçün model və giriş məlumatlarını yoxlayır və nəzərdən keçirir.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin ölçülməsi

Cəmiyyətin bir sıra mühasibat uçotu siyasəti və açıqlamaları, maliyyə və qeyri-maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üçün ədalətli dəyər ölçülməsini tələb edir.

Cəmiyyət ədalətli dəyər ölçülməsi ilə əlaqədar olaraq müəyyən nəzarət çərçivəsinə malikdir.

Aktiv və ya öhdəliyin ədalətli dəyərini ölçərkən, Cəmiyyət mümkün qədər bazarda müşahidə edilə bilən məlumatlardan istifadə edir. Ədalətli dəyərlər aşağıdakı qiymətləndirmə üsullarında istifadə olunan məlumatlara əsaslanaraq ədalətli dəyər iyerarxiyasında müxtəlif səviyyələrdə təsnifləşdirilir.

- *1-ci Səviyyə* – fəal bazarlarda oxşar aktivlər və öhdəliklər üzrə təyin edilmiş (nizamlanmamış) bazar qiymətləri;
- *2-ci Səviyyə* – aktiv və ya öhdəlik üzrə birbaşa (yəni qiymətlər) və ya dolay yolla (yəni qiymətlərdən əldə edilir) müqayisə edilə bilən 1-ci Səviyyədə daxil edilmiş qiymətlərdən başqa daxilolmalar;
- *3-cü Səviyyə* – aktiv və ya öhdəlik üçün müşahidə edilə bilməyən bazar məlumatlarına əsaslanmayan daxilolmalar.

Bir aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyərini ölçmək üçün istifadə edilən məlumatlar, ədalətli dəyər iyerarxiyasının müxtəlif səviyyələrində təsnif edilə bilərsə, ədalətli dəyər iyerarxiyasının eyni dərəcəsi bütün ölçmə üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş kimi ədalətli dəyərin ölçülməsi bütünlükdə təsnif edilir.

Mal-material ehtiyatlarının qiymətləndirilməsi

Mal-material ehtiyatları ən aşağı dəyər və ya mümkün xalis satış dəyəri ilə qiymətləndirilir. Cəmiyyət, köhnəlmiş və az istifadə edilən mal-material ehtiyatlarının balans dəyərini, lazım gəldikdə, mümkün olan xalis satış dəyərinə endirmək üçün ehtiyat ayırır. Bu cür ehtiyatların satışından əldə edilən faktiki dəyər xalis satış dəyərindən fərqli ola bilər; hər hansı bir fərq gələcək əməliyyat nəticələrinə əhəmiyyətli təsir göstərə bilər.

Əvəzləşdirilə bilən ƏDV

Hər hesabat tarixində Cəmiyyət mal və xidmətlərin satın alınması zamanı yaranan əvəzləşdirilə bilən ƏDV-ni qiymətləndirir. Cəmiyyət bu məbləği yalnız gələcəkdə ƏDV öhdəliyinə qarşı əvəzləşdirmə və ya vergi orqanlarından toplama hesabına əldə edə bilər. ƏDV debitor borcunun əvəzləşdirilə biləcəyini qiymətləndirərkən, Cəmiyyət daxili vergi idarəsindən proqnozlaşdırılan ƏDV öhdəliyi, dövlət vergi orqanları ilə yazışmalar və tarixi bərpa təcrübəsi ilə bağlı məlumatları nəzərə alır.

ƏDV-nin əvəzləşdirilməsinin faktiki məbləği Cəmiyyətin təxminlərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər və bu, əməliyyat nəticələrinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə bilər.

Cari vergilər

Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyində müxtəlif şərtlər edilir və dəyişikliklər tez-tez baş verir. Cəmiyyətin əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq ediləcək səlahiyyətli vergi orqanının nümayəndələri tərəfindən edilmiş vergi qanunvericiliyinə aid şərtlər rəhbərliyin fikirləri ilə uzlaşmaya bilər. Nəticədə, səlahiyyətli vergi orqanının nümayəndələri əməliyyatlara etiraz edə bilər və Cəmiyyətə əhəmiyyətli dərəcədə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər təyin edilə bilər.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivinin tanınması

Tanınmış təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivini vergiyə cəlb olunan gəlirdən gələcək çıxılmalar vasitəsilə əldə olunan mənfəət vergisi məbləğlərindən ibarətdir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda qeydə alınır. Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivini müvafiq vergi faydasının realizasiya oluna biləcəyi zaman qeydə alınır. Bu, gələcəkdə bərpa edilməsi gözlənilən müvəqqəti fərqlərdən və çıxılmaların istifadə edilməsi üçün gələcəkdə kifayət qədər vergiyə cəlb edilən mənfəətin mövcudluğundan asılıdır. Vergiyə cəlb olunan gələcək mənfəətin və gələcəkdə yaranması ehtimal edilən vergi faydası məbləğinin müəyyən edilməsi rəhbərlik tərəfindən hazırlanmış ortamüddətli biznes planına və onun ekstrapolyasiya nəticələrinə əsaslanır. Biznes plan rəhbərliyinin şəraitə adekvat olan təxminlərinə əsaslanır.

İcarə öhdəliklərinin qiymətləndirilməsi və istifadə hüququ olan aktivlər

16 sayılı MHBS-nin tətbiqi icarə öhdəlikləri və istifadə hüququ olan aktivlərə dair mülahizələr aparmağı tələb edir. İcarə müddətini təyin edərkən, Cəmiyyət yeniləmə seçimlərini həyata keçirmək üçün iqtisadi stimula yaradan bütün amilləri və halları (və ya ləğv etmə seçimlərini etməməyi) nəzərə alır. Müqavilənin icarə elementlərinə malik olub-olmadığını qiymətləndirmək də mühakimə tələb edir. İcarə öhdəliklərini hesablamaq məqsədilə istifadə olunan müvafiq diskont dərəcəsini müəyyənləşdirmək üçün təxminlərin edilməsi tələb olunur.

4. YENİ VƏ YA YENİDƏN İŞLƏNMİŞ STANDARTLARIN TƏTBİQİ

Cari ildə Cəmiyyət Beynəlxalq Mühəsibat Uçotu Standartları Şurası (BMUSS) və BMUSS-nin Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərhləri Komitəsi (BMHŞK) tərəfindən qəbul edilmiş, Cəmiyyətin fəaliyyəti üçün münasib olan və 31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatmış hesabat dövrünə şamil olunan bütün yeni və yenidən işlənmiş standartları və onlara dair şərhləri qəbul etmişdir.

“Sığorta müqavilələri” adlı 17 sayılı MHBS 2017-ci ilin may ayında dərc olunmuşdur və “Sığorta müqavilələri” adlı 4 sayılı MHBS-i əvəz edir. Yeni standart sığorta müqavilələrinin tanınması, ölçülməsi, təqdim edilməsi və açıqlanması prinsiplərini müəyyən edir. Müəssisə buraxdığı təkrarsığorta müqavilələri də daxil olmaqla sığorta müqavilələrinə; əlində olan təkrarsığorta müqavilələrinə; imtiyazlı iştirak xüsusiyyətləri ilə buraxdığı investisiya müqavilələrinə; müəssisənin bağladığı sığorta müqavilələrinə “Sığorta müqavilələri” adlı 17 sayılı MHBS-ni tətbiq etməlidir. Bu standart Cəmiyyətə şamil edilmir.

Uçot Siyasətinin Açıqlanması – 1 sayılı BMUS və 2 sayılı MHBS Metodik Sənədi – 2021-ci ilin fevral ayında BMUSS 1 sayılı BMUS və “Əhəmiyyətlik haqqında mühakimələrin yürüdülməsi” adlı 2 sayılı MHBS Metodik Sənədə düzəlişlər etmişdir. Bu düzəlişlər müəssisələrə uçot siyasəti haqqında açıqlamalar edərkən əhəmiyyətliklə bağlı mühakimələrin tətbiq edilməsinə kömək edilməsi məqsədilə təlimat və nümunələri təqdim edir. Düzelisələr müəssisələr üçün “əhəmiyyətli” uçot siyasətləri haqqında məlumatın açıqlanması tələbini onların “əhəmiyyətli” uçot siyasətinin açıqlanması tələbi ilə əvəz etməklə və mühəsibat uçotu siyasəti ilə bağlı açıqlamalar barədə qərar qəbul edərkən müəssisələrin uçot siyasəti haqqında daha faydalı məlumatı açıqlamaqda kömək etmək məqsədi daşıyır.

Uçot təxminlərinin müəyyən edilməsi – 8 sayılı BMUS-a edilən Düzəlişlər – 2021-ci ilin fevral ayında BMUSS “uçot təxminləri” anlayışını təqdim edən 8 sayılı BMUS-a düzəlişi dərc etmişdir. Düzəlişlər müəssisələrin uçot siyasətindəki dəyişiklikləri uçot təxminlərindəki dəyişikliklərdən necə fərqləndirməli olduğunu və xətalara aradan götürülməsini izah edir. Həmçinin, bu düzəlişlər mühəsibat uçotu təxminlərini hazırlamaq üçün müəssisələrin ölçmə üsullarından və giriş məlumatlarından necə istifadə etdiyini aydınlaşdırır.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Eyni əməliyyatdan yaranan aktiv və öhdəliklərə aid təxirə salınmış vergilər – 12 saylı BMUS-a edilən Düzəlişlər – 2021-ci ilin may ayında Şura 12 saylı BMUS-a uyğun olaraq ilkin tanınma güzəştinin əhatə dairəsini azaldan 12 saylı BMUS-a düzəlişlər etdi, beləliklə, o, vergi bazasını artıran və azaldan bərabər məbləğdə müvəqqəti fərqlərə səbəb olan əməliyyatlara artıq tətbiq edilmir.

Düzəlişlər təqdim edilən ən erkən müqayisəli dövrün əvvəlində və ya ondan sonra baş verən əməliyyatlara tətbiq edilməlidir. Bundan əlavə, təqdim olunan ən erkən müqayisəli dövrün əvvəlində icarə və istismardan çıxarma öhdəlikləri ilə bağlı bütün gəlirdən çıxılan və vergiyə cəlb olunan müvəqqəti fərqlər üçün təxirə salınmış vergi aktivləri (kifayət qədər vergi tutulan mənfəətin olması şərti ilə) və təxirə salınmış vergi öhdəliyi də tanınmalıdır.

Beynəlxalq vergi islahatı - İki mərhələli model qaydaları – 12 saylı BMUS-a düzəlişlər – 2023-cü ilin may ayında Şura 12 saylı BMUS-a düzəlişlər tətbiq etmişdir, 12 saylı BMUS-a əsasən İki mərhələli mənfəət vergiləri ilə əlaqədar təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəliklərinin tanınması və açıqlanması ilə bağlı məcburi istisnalar tətbiq olunur. Bu düzəlişlərə əsasən 12 saylı BMUS-a icbari istisnalar tətbiq olunur, belə ki, düzəlişə əsasən müəssisələr İki mərhələli gəlir vergiləri ilə əlaqədar olan təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəliklərinin tanınması və açıqlanmasından azaddır. Düzəlişlərə əsasən 12 saylı BMUS İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı (İƏİT) tərəfindən təqdim olunan İki mərhələli model qaydalarını icra edən qanunvericilik əsasında yaranan mənfəət vergilərinə şamil olunur. Açıqlanma tələbləri daha sonra qüvvəyə mindiyi halda, müəssisələr istisnanın tətbiqini açıqlamalı və ayrılıqda İki Mərhələli mənfəət vergiləri ilə əlaqədar olan cari vergi xərcləri haqqında ətraflı məlumat verməli və qüvvədə olan və gələcək dövrlər üzrə İki mərhələli mənfəət vergilərinə məruz qalma haqqında məlumatı təqdim etməlidirlər. 31 dekabr 2023-cü il tarixində və ya ondan əvvəl başa çatmış istənilən aralıq dövr istisna olmaqla, keçid müddəaları 1 yanvar 2023-cü il tarixi və ya ondan sonra başlayacaq illik hesabat dövrləri üçün tətbiq oluna bilən xüsusi açıqlama tələbləri ilə dərhal və retrospektiv qaydada tətbiq olunur.

Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, yeni standartların Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsiri olmamışdır.

5. DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIŞ STANDARTLAR VƏ ŞƏRHLƏR

Hazırkı ilkin maliyyə hesabatlarının təsdiq edilməsi tarixində Cəmiyyət tərəfindən, qüvvəyə minən tarixdən əvvəl qəbul edilmiş standart və şərhərdən əlavə, aşağıda göstərilən standart və şərhlər dərc edilmiş, lakin qüvvəyə minməmişdir. Cəmiyyət qüvvəyə mindiyi təqdirdə bu yeni və düzəliş edilmiş standartlar və şərhəri qəbul etməyi nəzərdə tutur.

BMUSS, satış kimi uçota alınması nəzərdə tutulan 15 saylı MHBS-in tələblərinə cavab verən satış və geri icarə əməliyyatlarını sonradan satıcı-icarədarın necə ölçməsinə aydınlaşdırmaq üçün “**Satış və Geri İcarə üzrə İcarə Öhdəliyi**”ni (16 saylı MHBS-yə edilən Düzəlişlər) düzəlişlərlə birgə dərc etmişdir. **Satış və Geri İcarə üzrə İcarə Öhdəliyi** (16 saylı MHBS-yə edilən Düzəlişlər) satıcı-icarədarından istifadə hüququnu özündə saxlayan hər hansı gəlir və ya zərər məbləğini tanınamamaq üçün geri icarədən irəli gələn icarə öhdəliyini sonradan ölçməsinə tələb edir. Yeni tələblər satıcı-icarədarı icarənin qismən və ya tam xitam verilməsi ilə bağlı hər hansı gəlir və ya zərəri mənfəət və ya zərərdə tanınmasını qadağa etmir. Düzəlişlər 1 yanvar 2024-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir. Düzəlişlərin daha erkən tətbiqinə icazə verilir.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

1 sayılı BMUS-a düzəlişlər: Öhdəliklərin cari və ya uzunmüddətli olaraq təsnifləşdirilməsi - 2020-ci ilin yanvar və 2022-ci ilin oktyabr aylarında BMUSS öhdəliklərin cari və ya uzunmüddətli olaraq təsnifləşdirilməsinə dair tələbləri müəyyən etmək üçün 1 sayılı BMUS-un 69-76-cı bəndlərinə düzəlişlər dərc etmişdir. Düzəlişlər aşağıdakı məsələlər üzrə məlumat təqdim edir:

- Ödənişin təxirə salınması hüququ dedikdə nəzərdə tutulan müddəalar;
- Hesabat dövrünün sonunda təxirəsalma hüququ mövcud olmalıdır;
- Müəssisənin təxirəsalma hüququndan istifadə etmə ehtimalı təsnifata heç bir təsir göstərmir;
- Yalnız konvertasiya edilə bilən öhdəliyə daxil edilmiş törəmə alətin özü kapital aləti olduqda, öhdəliyin şərtləri onun təsnifatına təsir etmir.

Əlavə olaraq, kredit sazişindən yaranan öhdəlik uzunmüddətli olaraq təsnif olunduqda və müəssisənin ödənişi təxirə salmaq hüququ on iki ay ərzində gələcək müqavilələrə riayət olunmasından asılı olduqda, açıqlama tələb edilməsi üçün tələb irəli sürülür.

Düzəlişlər 1 yanvar 2024-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir və retrospektiv qaydada tətbiq olunur.

2023-cü ilin may ayında BMUSS “**Təchizatçının maliyyələşdirilməsi üzrə razılaşmalar**”ı dərc etmişdir (7 sayılı BMUS və 7 sayılı MHBS-yə edilmiş düzəliş) – Bu düzəlişlər təchizatçının maliyyə razılaşmalarının şəffaflığının artırılması və onların müəssisənin öhdəliklərinə, pul vəsaitlərinin hərəkətinə və likvidlik riskinə məruz qalmasına təsiri barəsində açıqlamalar tələb edir. Açıqlama tələbləri, bəzi şirkətlərin təchizat üzrə maliyyə razılaşmalarının kifayət qədər nəzərə çarpmasının səhmdarların təhlilinə maneə törətməsi üzrə səhmdarların narahatlığına BMUSS-nin verdiyi cavabdır. Düzəlişlər 1 yanvar 2024-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün, birinci il keçid dövrü ilə əlaqədar güzəştlər olmaqla qüvvəyə minir.

2023-cü ilin avqust ayında BMUSS valyutanın digər bir valyutaya konvertasiya olunması və valyuta konvertasiya oluna bilmədikdə cəmiyyətin spot məzənnəni qiymətləndirmə qaydası haqqında açıqlama vermək üçün “**Xarici valyuta məzənnələrində dəyişikliklərin təsiri**” adlı 21 sayılı BMUS-a düzəliş dərc etmişdir. Müəssisə xüsusi bir məqsədlə qiymətləndirmə tarixində digər bir valyutaya konvertasiya oluna bilməyən xarici valyutada köçürmə və ya əməliyyat həyata keçirərsə, düzəlişlərin təsirinə məruz qala bilər. Normal inzibati təxirəsalma ilə başqa bir valyuta əldə etmək imkanı olarsa, valyutanın mübadiləsi mümkündür və əməliyyat icra oluna bilən hüquq və öhdəliklər yaradan bazar və ya mübadilə mexanizmi vasitəsilə həyata keçirilir. Düzəlişlər, erkən tətbiqetmə seçimi mövcud olmaqla, 1 yanvar 2025-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir.

9 aprel 2024-cü il tarixində BMUSS müəssisələrin fəaliyyəti haqqında hesabatın müqayisəliliyi və şəffaflığı ilə bağlı investorların suallarına cavab olaraq - “**Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı və Açıqlanması**” adlı 18 sayılı MHBS yeni standartını dərc etmişdir. 18 sayılı MHBS-də təqdim olunan yeni tələblər bənzər müəssisələrin maliyyə fəaliyyətinin, xüsusilə də “əməliyyat mənfəət və ya zərəri” ilə bağlı məsələlərin müqayisəli məlumatlarını əldə etməyə yardım edəcək. 18 sayılı MHBS-ə daxil edilən əsas yeni müddəalar aşağıdakı məsələləri əhatə edir:

- Mənfəət və ya zərər hesabatının strukturu;
- Müəssisənin maliyyə hesabatlarından kənar məruzə olunan müəyyən mənfəət və ya zərər ilə bağlı maliyyə hesabatlarında tələb olunan açıqlamalar (rəhbərlik tərəfindən müəyyən edilən fəaliyyət tədbirləri); və
- Ümumilikdə əsas maliyyə hesabatları və qeydlərinə tətbiq olunan cəmləşdirmə və bölünmə üzrə gücləndirilmiş prinsiplər.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

18 sayılı MHBS 1 sayılı BMUS-u əvəz edəcək; 1 sayılı BMUS üzrə bir sıra mövcud prinsiplər məhdud sayda dəyişikliklər ilə saxlanmışdır. 18 sayılı MHBS maliyyə hesabatlarında qeyd olunan maddələrin tanınması və ya ölçülməsinə təsir göstərməyəcək, lakin bu standart müəssisənin “əməliyyat mənfəəti və ya zərər” hesabatlarında dəyişikliyə səbəb ola bilər.

18 sayılı MHBS 1 yanvar 2027-ci il tarixində başlayan və həmin tarixdən sonrakı hesabat dövrlərinə və həmçinin müqayisəli məlumatlara tətbiq olunur.

2024-cü ilin may ayında **BMUSŞ tərəfindən 19 sayılı “İctimai Maliyyə Hesabatlılığı olmayan Törəmə Müəssisələr: Məlumatların Açıqlanması”** adlı yeni standartı dərc edilmişdir, bu standart əsasən törəmə müəssisə maliyyə hesabatlarına MHBS üzrə Uçot Standartlarını tətbiq edərkən maliyyə məlumatlarına dair qısaltılmış açıqlamalar təqdim edə bilər. 19 sayılı MHBS törəmə müəssisələrin seçimi əsasında tətbiq edilir və bu standartı tətbiq etməyi seçən törəmə müəssisələr üçün məlumatların açıqlanması tələblərini müəyyən edir.

Müəssisəyə yalnız aşağıdakı hallarda 19 sayılı MHBS-nin tətbiqinə icazə verilir:

- törəmə müəssisə olmalı;
- ictimai hesabatlılığı olmamalıdır; və
- onun birbaşa və ya hər hansı vasitəçi ana müəssisəsi MHBS Uçot Standartlarına uyğun olan konsolidasiya olunmuş maliyyə hesabatlarını hazırlamalıdır.

Yeni standart 1 yanvar 2027-ci il tarixinə və ya ondan sonrakı hesabat dövrlərinə şamil olunur, erkən tətbiqinə icazə verilir.

“Konsolidasiya olunmuş Maliyyə Hesabatları” adlı 10 sayılı MHBS və **“İnvestor və onun Asılı və ya Birgə Müəssisəsi arasında Aktivlərin Satışı və ya Ötürülməsi”** adlı 28 sayılı BMUS (düzəlişlər): 10 sayılı MHBS və 28 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər investor, onun asılı müəssisəsi və birgə müəssisə arasında aktivlərin satışı və ya ötürülməsi üzrə vəziyyəti ehtiva edir. Düzəlişlər xüsusi olaraq kapital metodu ilə konsolidasiya olunmuş əlaqəli və birgə müəssisələrlə biznes əməliyyatları aparmayan törəmə müəssisə üzərində nəzarətin itirilməsi ilə bağlı olan gəlir və zərərlərin, ana müəssisənin mənfəət və zərər hesabatında əlaqəsi olmayan investorun həmin əlaqəli və ya birgə müəssisədə olan payına düşən hissəyə müdaxilə etməmək şərti ilə tanınmasını tələb edir.

Eynilə, istənilən keçmiş törəmə müəssisədə (kapital metodu ilə assosiasiya və birgə müəssisəyə çevrildikdə) saxlanılan investisiyanın ədalətli dəyərle yenidən ölçülməsindən irəli gələn gəlir və ya zərər yalnız əlaqəsi olmayan investorların yeni assosiasiya və ya birgə müəssisədəki payları müqabilində tanınır. Düzəlişlərin qüvvəyə minmə tarixi BMUSŞ tərəfindən hələ müəyyən edilməmişdir, lakin düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, yeni standartların Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərəcəyi gözlənilir.

6. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ BAĞLI ƏMƏLİYYATLAR VƏ QALIQLAR

Əlaqəli tərəflər “Əlaqəli Tərəflərlə bağlı Qeydlər” adlı 24 sayılı BMUS-da müəyyən edilir. Tərəflər, ümumiyyətlə, bir tərəf digər tərəfə nəzarət etdikdə, ümumi nəzarəti altında olduqda və ya maliyyə və əməliyyat qərarlarının qəbulunda digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərdikdə və ya birgə nəzarət olduqda əlaqəli tərəf hesab olunur. Hər bir əlaqəli tərəf ilə bağlı münasibətləri nəzərdən keçirərkən əsas diqqət sadəcə hüquqi formaya deyil, əsasən bu münasibətlərin məzmununa yönəldilir. Cəmiyyətin birbaşa əsas və son nəzarət edən tərəfi Azərbaycan Hökumətidir.

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Cəmiyyət hökumətlə əlaqəli qurumlar üçün açıqlama tələbi ilə bağlı "Əlaqəli Tərəflərlə bağlı Qeydlər" adlı 24 sayılı BMUS-un 25-ci bəndində nəzərdə tutulmuş azadolmanı tətbiq etmişdir.

Hesabat verən müəssisə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar və ödənilməmiş qalıqlar, o cümlədən aşağıdakı öhdəliklər ilə bağlı "Əlaqəli Tərəflərlə bağlı Qeydlər" adlı 24 sayılı BMUS-un 18-ci bəndinin açıqlama tələblərindən azaddır:

- hesabat verən müəssisə üzərində nəzarəti və ya birgə nəzarəti və ya əhəmiyyətli təsiri olan hökumət; və
- eyni hökumətin həm hesabat verən müəssisə, həm də digər müəssisə üzərində nəzarəti və ya birgə nəzarəti və ya əhəmiyyətli təsiri olduğu üçün əlaqəli tərəf olan digər müəssisə.

Dövlət qurumları ilə əməliyyatların xarakterinə elektrik enerjisinin, qazın, benzinin alınması və digər xidmətlərin alınması daxildir.

Hər bir əlaqəli tərəf ilə bağlı münasibətləri nəzərdən keçirərkən əsas diqqət sadəcə hüquqi formaya deyil, əsasən bu münasibətlərin məzmununa yönəldilir.

Əsas idarəedici heyətə ödənişlər

Cəmiyyətin əsas idarəedici heyətinə İdarə Heyətinin sədri, İdarə heyətinin üzvləri və maliyyə meneceri daxildir. Əsas idarəedici heyətin üzvləri təsdiqlənmiş əmək haqqı cədvəlinə uyğun olaraq əmək haqqı və mükafatlar almaq hüququna malikdirlər. 2023-cü il ərzində əsas idarəedici heyətə ödənişlər 990,496 AZN təşkil etmişdir (2022-ci il: 757,147 AZN).

31 dekabr 2023-cü il tarixində əlaqəli tərəflərlə qalıqlar aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Ümumi nəzarət altında olan qurumlar
İnvestisiya qiymətli kağızlarının ümumi məbləği	303,524,382
Əks REPO müqavilələri üzrə debitor borcları	31,033,108
İnvestisiya qiymətli kağızları üzrə EOKZ	(672,383)
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlərin ümumi məbləği	2,968,663
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər üzrə EOKZ	(59,765)
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	167,329
Borc alınmış vəsaitlər	10,200,000
Ədalətli dəyərin tanınması üzrə yaranan kapital elementi	(1,636,743)
REPO razılaşmaları əsasında borc öhdəlikləri	54,773,388
Müştəri hesabları	242,562,808

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə əlaqəli tərəflərlə olan gəlir və xərc maddələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Ümumi nəzarət altında olan qurumlar
Digər xidmətlərdən əldə olunan gəlir	8,379,279
Göstərilmiş xidmətlərdən əldə olunan gəlir	1,415,477
Materiallar, istehlak materialları və xidmətlərin satın alınması	1,331,432
İnvestisiya qiymətli kağızlarından əldə olunan gəlir	15,046,118
Əks REPO müqavilələri üzrə faiz gəliri	1,552,802
REPO razılaşmaları əsasında borc öhdəlikləri üzrə faiz xərci	459,448

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

31 dekabr 2022-ci il tarixində əlaqəli tərəflərlə qalıqlar aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Ümumi nəzarət altında olan qurumlar
İnvestisiya qiymətli kağızlarının ümumi məbləği	110,195,063
Əks REPO müqavilələri üzrə debitor borcları	12,787,515
İnvestisiya qiymətli kağızları üzrə EOKZ	(391,063)
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlərin ümumi məbləği	3,764,385
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər üzrə EOKZ	(10,114)
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	166,915
Borc alınmış vəsaitlər	10,618,321
Müştəri hesabları	162,659,818

31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə əlaqəli tərəflərlə olan gəlir və xərc maddələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Ümumi nəzarət altında olan qurumlar
Digər xidmətlərdən əldə olunan gəlir	10,101,841
Göstərilmiş xidmətlərdən əldə olunan gəlir	2,034,385
Materialların və istehlak materiallarının satın alınması	2,785,240
İnvestisiya qiymətli kağızlarından əldə olunan gəlir	2,887,448
Əks REPO müqavilələri üzrə faiz gəliri	33,346

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il ərzində xalis balans dəyəri 138,132 AZN olan əmlak və avadanlıqlar dövlətdən ödənişsiz şəkildə təqdim edilmiş və xalis balans dəyəri 72,696 AZN olan əmlak və avadanlıqlar dövlətə ödənişsiz şəkildə verilmişdir.

31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il ərzində xalis balans dəyəri 982,509 AZN olan əmlak və avadanlıqlar dövlətə ödənişsiz şəkildə verilmişdir.

7. YENİDƏN TƏSNİFATLAR

Cari ilin təqdimatı Cəmiyyətin əvvəlki ilin maliyyə hesabatlarına düzgün və dəqiq təhlil edilməsi imkanı yaratdığından Cəmiyyətin rəhbərliyi müəyyən yenidən təsnifatlar etmişdir.

Yenidən təsnifatın maliyyə hesabatlarına təsiri aşağıdakı kimi olmuşdur:

31 dekabr 2022-ci il tarixində maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat:

	31 dekabr 2022-ci il (təqdim edildiyi kimi)	Yenidən təsnifatlar	31 dekabr 2022-ci il (Yenidən təsnifləşdirilmiş)
İnvestisiya qiymətli kağızları	164,531,841	(12,787,515)	151,744,326
Əks REPO müqavilələri üzrə debitor borcları	-	12,787,515	12,787,515
Cəmi	164,531,841	-	164,531,841

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə məcmu gəlir haqqında hesabat:

	31 dekabr 2022-ci il (təqdim edildiyi kimi)	Yenidən təsnifatlar	31 dekabr 2022-ci il (Yenidən təsnifləşdirilmiş)
İnvestisiya qiymətli kağızlarından əldə olunan gəlir	10,307,836	(33,346)	10,274,490
Əks REPO müqavilələri üzrə faiz gəliri	-	33,346	33,346
Cəmi	10,307,836	-	10,307,836

31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə pul vəsaitlərinin haqqında hesabat:

	31 dekabr 2022-ci il (təqdim edildiyi kimi)	Yenidən təsnifatlar	31 dekabr 2022-ci il (Yenidən təsnifləşdirilmiş)
ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ:			
İnvestisiya qiymətli kağızlarından əldə olunan gəlir	(10,307,836)	33,346	(10,274,490)
Əks REPO müqavilələri üzrə faiz gəliri	-	(33,346)	(33,346)
İNVESTİSİYA FƏALİYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ:			
İnvestisiya qiymətli kağızlarının satışı və ödənilməsi üzrə daxilolmalar	117,486,582	(117,486,582)	-
İnvestisiya qiymətli kağızlarının satın alınması, xalis	(244,902,135)	125,002,723	(119,899,412)
Əks REPO müqavilələri üzrə qiymətli kağızlarının satın alınması, xalis	-	(7,482,795)	(7,482,795)
Alınmış faiz	12,805,203	(33,346)	12,771,857
Cəmi	(124,918,186)	-	(124,918,186)

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

8. ƏMLAK, TİKİLİ VƏ AVADANLIQLAR

Əmlak, tikili və avadanlıqların balans dəyərindəki hərəkətlər aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Binalar və avadanlıqlar	Kompüter və avadanlıqlar	Mebel/qurğular	Nəqliyyat vasitələri	Digər	Cəmi
İlkin dəyər						
1 yanvar 2022-ci il	59,359,649	18,571,762	7,682,462	7,495,449	156,786	93,266,108
Əlavələr	612,774	419,435	121,377	626,082	-	1,779,668
Silinmələr	(1,884,328)	(35,485)	(23,927)	(427,477)	(1,139)	(2,372,356)
31 dekabr 2022-ci il	58,088,095	18,955,712	7,779,912	7,694,054	155,647	92,673,420
Əlavələr	423,285	2,182,395	199,235	1,589,732	-	4,394,647
Silinmələr	(129,019)	(925)	-	(32,718)	-	(162,662)
31 dekabr 2023-cü il	58,382,361	21,137,182	7,979,147	9,251,068	155,647	96,905,405
Hesablanmış amortizasiya						
1 yanvar 2022-ci il	(25,913,469)	(14,518,974)	(6,445,045)	(5,768,292)	(126,822)	(52,772,602)
İl üzrə tutulmalar	(2,358,772)	(993,588)	(299,191)	(454,269)	(4,573)	(4,110,393)
Silinmələr üzrə ləğv edilmiş	942,211	31,580	21,676	393,473	907	1,389,847
31 dekabr 2022-ci il	(27,330,030)	(15,480,982)	(6,722,560)	(5,829,088)	(130,488)	(55,493,148)
İl üzrə tutulmalar	(2,171,167)	(964,501)	(242,304)	(597,591)	(3,652)	(3,979,215)
Dəyərsizləşmə zərəri	(138,621)	-	-	-	-	(138,621)
Silinmələr üzrə ləğv edilmiş	56,323	841	-	29,337	-	86,501
31 dekabr 2023-cü il	(29,583,495)	(16,444,642)	(6,964,864)	(6,397,342)	(134,140)	(59,524,483)
Xalis qalıq dəyəri						
31 dekabr 2023-cü il	28,798,866	4,692,540	1,014,283	2,853,726	21,507	37,380,922
31 dekabr 2022-ci il	30,758,065	3,474,730	1,057,352	1,864,966	25,159	37,180,272

Baş a çatdırılmamış tikililər Azərbaycan Respublikasının bir neçə şəhərində poçt şöbələrinin inzibati binalarının tikintisinə çəkilmiş xərcləri əks etdirir. Tikinti işləri tamamlandıqdan sonra həmin aktivlər "binalar və avadanlıqlar" kateqoriyasına köçürülür.

9. İSTİFADƏ HÜQUQU OLAN AKTİVLƏR

	Binalar	Cəmi
1 yanvar 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	695,830	695,830
Əlavələr	228,365	228,365
Silinmələr	(2,572)	(2,572)
Köhnəlmə xərci	(297,326)	(297,326)
31 dekabr 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	624,297	624,297
Əlavələr	147,838	147,838
Silinmələr	(80,260)	(80,260)
Köhnəlmə xərci	(300,446)	(300,446)
31 dekabr 2023-cü il tarixinə balans dəyəri	391,429	391,429

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

10. QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

	Qeyri-maddi aktivlər
İlkin dəyər	
1 yanvar 2022-ci il	3,963,419
Əlavələr	552,025
31 dekabr 2022-ci il	4,515,444
Əlavələr	870,889
31 dekabr 2023-cü il	5,386,333
Hesablanmış amortizasiya	
1 yanvar 2022-ci il	(3,733,476)
Amortizasiya xərci	(177,669)
31 dekabr 2022-ci il	(3,911,145)
Amortizasiya xərci	(113,767)
31 dekabr 2023-cü il	(4,024,912)
Xalis qalıq dəyəri:	
31 dekabr 2023-cü il	1,361,421
31 dekabr 2022-ci il	604,299

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərində qeyri-maddi aktivlər əsasən Cəmiyyətin maliyyə uçotu sisteminin təkmilləşdirilməsi və proqram təminatı lisenziyalarından ibarət olmuşdur.

11. ƏMLAK, TİKİLİ VƏ AVADANLIQLAR ÜZRƏ AVANS ÖDƏNİŞLƏRİ

Uzunmüddətli aktivlər üzrə avans ödənişləri 31 dekabr 2023-cü il tarixinə əmlak və avadanlıqlar üzrə təchizatçılara verilmiş 398,312 AZN məbləğində avans ödənişlərini (2022-ci il: 328,315 AZN) təşkil edir.

12. İNVESTİSİYA QİYMƏTLİ KAĞIZLARI

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə Cəmiyyətin investisiya qiymətli kağızları aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Amortizasiya olunmuş dəyərdə qiymətləndirilən investisiya qiymətli kağızları:		
Azərbaycan hökuməti tərəfindən buraxılmış qeydlər	303,524,382	110,195,063
Türkiyə hökuməti tərəfindən buraxılmış qeydlər	48,142,489	140,089,896
Ukrayna hökuməti tərəfindən buraxılmış qeydlər	9,588,672	9,050,770
Amerika Birləşmiş Ştatları tərəfindən buraxılmış qeydlər	5,118,941	25,339,928
İtaliya tərəfindən buraxılmış qeydlər	-	19,313,249
Rumıniya tərəfindən buraxılmış qeydlər	-	3,454,004
Çıxılsın: Ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyat	(11,353,216)	(7,554,125)
Xalis investisiya qiymətli kağızları	355,021,268	299,888,785

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (Azərbaycan Manatı ilə)

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə Cəmiyyətin dövlət qiymətli kağızlarına 1.70%-dən 10%-ə qədər nominal faiz dərəcəsi ilə 1 ildən 7 ilə qədər müddətə qoyulmuş investisiyaları var (2022-ci il: 1.70%-dən 9.71%-ə qədər).

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Amortizasiya olunmuş dəyərlə qiymətləndirilən investisiya qiymətli kağızları:		
Aaa	5,118,941	25,339,928
Baa3	-	22,767,253
Ba1	303,524,382	110,216,062
B3	48,142,489	140,089,897
Caa3	9,588,672	9,029,770
Çıxışın: Ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyat	(11,353,216)	(7,554,125)
Cəmi investisiya qiymətli kağızları	355,021,268	299,888,785

Ukrayna hökumətinə investisiyadan başqa bütün reytinglər “Moody's” reyting sisteminə əsaslanır.

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il ərzində investisiya qiymətli kağızları üzrə faiz gəliri və investisiya qiymətli kağızlarının satışından əldə edilən gəlir 22,228,361 AZN (2022-ci il: 10,274,490 AZN) təşkil etmişdir.

EOKZ-nin ölçülməsi məqsədləri üçün, rəhbərliyin mülahizəsinə əsasən 3-cü Mərhələdə nəzərdən keçirilən Ukrayna Hökumətinə investisiya istisna olmaqla, investisiya qiymətli kağızları 1-ci Mərhələyə daxil edilir.

Aşağıdakı cədvəl illik dövrün əvvəli və sonu arasında ümumi EOKZ modelinə əsasən investisiya qiymətli kağızları üzrə kredit zərəri ehtiyatında dəyişiklikləri izah edir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
1 yanvar tarixinə investisiya qiymətli kağızları üzrə ehtiyat	(7,554,125)	(1,918,540)
İl ərzində mənfəət və ya zərərdə tanınan kredit zərəri ehtiyatında artım	(3,799,091)	(5,635,585)
İl üzrə mənfəət və ya zərərdə cəmi kredit zərəri üzrə ehtiyat haqqı	(3,799,091)	(5,635,585)
31 dekabr tarixinə investisiya qiymətli kağızları üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyat	(11,353,216)	(7,554,125)

13. MƏNFƏƏT VERGİSİ

Cəmiyyət cari mənfəət vergisi ödəmələrini və vergi bazalarını Cəmiyyətin fəaliyyət göstərdiyi Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinə uyğun olaraq aktiv və öhdəliklərdə dəyərləndirir və əks etdirir və bu hesablamalar MHBS-dən fərqlənir.

Bəzi xərclərin vergi bazasının hesablanması zamanı nəzərə alınmaması və bəzi gəlirlərin vergiyə tabe tutulmaması nəticəsində Cəmiyyətin daimi vergi fərqləri yaranır.

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Təxirə salınmış vergilər maliyyə hesabatlarında göstərilən aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri ilə onların vergi hesabatındakı dəyərləri arasındakı müvəqqəti fərqlərin xalis vergi təsirini əks etdirir. 31 dekabr 2023-cü və 2022-ci il tarixlərinə olan müvəqqəti fərqlər əsasən gəlir və xərclərin tanınmasında müxtəlif üsulların istifadə edilməsi, eləcə də bəzi aktivlər üzrə vergi uçotunda olan fərqlər nəticəsində yaranır.

Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyi xüsusilə fərqli şərtlərə və dəyişikliklərə səbəb ola bilər. Bundan əlavə, vergi qanunvericiliyinə dair rəhbərliyin şərhli vergi orqanlarının şərhindən fərqlənə biləcəyi üçün, sövdələşmələrə vergi orqanları tərəfindən etiraz edilə bilər və nəticədə Cəmiyyətə maliyyə hesabatları üçün əhəmiyyətli olacaq əlavə vergilər, cərimələr və faizlər təyin oluna bilər.

31 dekabr 2023-cü və 2022-ci il tarixlərinə yaranan müvəqqəti fərqlər aşağıda göstərilmişdir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər:		
İnvestisiya qiymətli kağızları	11,353,216	7,554,125
Əmlak, tikili və avadanlıqlar	3,677,099	3,489,662
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər	4,971,666	3,311,663
Qeyri-maddi aktivlər	208,646	499,016
İcarə öhdəliyi	415,407	285,617
Uzunmüddətli aktivlər üzrə avans ödənişləri	59,158	59,158
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	-	124,552
	20,685,192	15,323,793
Cəmi vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər		
Vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər:		
Borc alınmış vəsaitlər	(1,636,743)	-
İstifadə hüququ olan aktivlər	(391,429)	(319,789)
Mal-material ehtiyatları	(109,000)	(32,143)
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	(20,315)	(20,315)
	(2,157,487)	(372,247)
Cəmi vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər:		
Xalis vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	18,527,705	14,951,546
Qanunla təyin edilmiş vergi dərəcəsi ilə xalis təxirə salınmış vergi aktivləri (20%)	3,705,541	2,990,309
Qiymətləndirmə üzrə ehtiyat	(2,758,490)	(2,541,763)
	947,051	448,546
Xalis təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri		

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

31 dekabr 2023-cü və 2022-ci il tarixlərində başa çatmış il üzrə vergi xərcləri ilə mühasibat mənfəəti arasındakı əlaqə belə izah olunur:

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Mənfəət vergisindən əvvəl mənfəət	5,850,839	4,501,923
Çıxılın sadələşdirilmiş vergiyə cəlb olunan əməliyyatın nəticəsi	(849,569)	-
Mənfəət vergisinə cəlb olunan xalis mənfəət	5,001,270	4,501,923
Qanunla təyin edilmiş vergi dərəcəsi	20%	20%
Qanunla təyin edilmiş vergi dərəcəsi ilə nəzəri mənfəət vergisi xərci	(1,000,254)	(900,385)
Qiymətləndirmə üzrə ehtiyatda dəyişiklik	(216,727)	734,320
Daimi fərqlərin vergi təsiri	482,020	-
Ötən ilin mənfəət vergisi hesablamasına düzəliş	431,025	-
Məcmu gəlir haqqında hesabatda təqdim edilən cəmi mənfəət vergisi xərci	(303,936)	(166,065)

MHBS və qanunla təyin edilmiş vergi tənzimləmələri arasındakı fərqlər, maliyyə hesabatı məqsədləri üzrə aktivlərin və öhdəliklərin balans dəyəri ilə vergi bazaları arasında müvəqqəti fərqlərə səbəb olur.

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Cari mənfəət vergisi xərci	(1,129,790)	(167,872)
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivində dəyişiklik	825,854	1,807
Mənfəət vergisi xərci	(303,936)	(166,065)

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivini		
İlin əvvəlinə	448,546	446,739
Digər ehtiyatlarda göstərilən dövr üzrə təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivində dəyişiklik	(327,349)	-
Mənfəət və zərər hesablarında göstərilən dövr üzrə təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivində dəyişiklik	825,854	1,807
İlin sonuna	947,051	448,546

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

14. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Nağd pul vəsaitləri	31,837,472	29,868,284
ARMB-də nağd pul qalıqları	8,464,545	172,238,480
Digər banklardakı müxbir hesablar	110,882,264	42,595,702
ATM-də olan pul vəsaitləri	9,985,203	5,929,089
Tranzitdə olan pul vəsaitləri	12,530	918,329
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	161,182,014	251,549,884

Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi məqsədilə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə qalıqlar 1-ci Mərhələyə aid edilmişdir. Bu qalıqlar üzrə ehtimal olunan kredit zərərlərinin məbləği əhəmiyyətli olmadığına görə Cəmiyyət pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə kredit zərərləri üçün ehtiyat yaratmamışdır. Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi yanaşması 31 sayılı Qeyddə göstərilir.

15. DEBİTOR BORCLARI VƏ DİGƏR ALINACAQ VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Debitor borcları	14,119,679	14,746,693
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(4,394,175)	(2,734,172)
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər üzrə cəmi maliyyə aktivləri, xalis	9,725,504	12,012,521
"Azərлотерея" ASC ilə hesablaşmalar	2,775,750	3,709,834
Əvəzləşdirilə bilən ƏDV	1,054,771	1,600,554
Avans ödənişləri	344,380	186,156
"Millikart" MMC ilə hesablaşmalar	292,113	175,649
Digər alınacaq vəsaitlər	719,501	705,163
Cəmi alınacaq qeyri-maliyyə vəsaitləri	5,186,515	6,377,356
Cəmi debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər, xalis	14,912,019	18,389,877

31 dekabr 2023-cü il tarixinə EOKZ ehtiyatları çıxılmaqla, 9,137,716 AZN məbləğində debitor borcları xarici valyutada ifadə edilmişdir (2022-ci il: 7,004,668 AZN).

Əvəzləşdirilə bilən ƏDV balans tarixinə ödənilməyən alışlar üzrə hesablanır. Əvəzləşdirilə bilən ƏDV xidmətlərin dəyəri ödənildikdən sonra satışdan yaranan ƏDV öhdəliyi ilə əvəzləşdirilir.

Cəmiyyət ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi üçün 9 sayılı MHBS-də nəzərdə tutulan sadələşdirilmiş yanaşma tətbiq edir. Bu yanaşma bütün debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər üçün bütöv müddət üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri ehtiyatını nəzərdə tutur.

Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi üçün debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər kredit riskinin ümumi xüsusiyyətlərinə və vaxtı keçmiş günlərin sayına əsasən qruplaşdırılmışdır.

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Ehtimal olunan kredit zərərlərinin səviyyəsi müvafiq olaraq 31 dekabr 2023-cü il tarixinə qədər 36 ay ərzində həyata keçirilən satışlar üzrə ödəniş cədvəllərinə və bu dövr ərzində yaranmış əvvəlki dövrün kredit zərərlərinə əsaslanır.

Müştərilərin müqavilə üzrə öhdəliklərinin qısamüddətli olması və düzəlişlərin təsirinin əhəmiyyətsiz olmasına görə Cəmiyyət makroiqtisadi amillərə dair mövcud və gələcək məlumatlara əsasən əvvəlki dövrlər üzrə kredit zərərlərinin səviyyəsinə düzəliş etməmişdir.

Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər üzrə kredit zərəri ehtiyatı aşağıdakı ehtiyat cədvəlinə uyğun olaraq müəyyən edilir. Ehtiyat cədvəli aktivin gecikdirildiyi günlərin sayına əsaslanır:

Ümumi dəyərin %-i nisbətində	31 dekabr 2023-cü il			31 dekabr 2022-ci il		
	Ümumi balans dəyəri	Ömürlük EOKZ	Xalis balans dəyəri	Ümumi balans dəyəri	Ömürlük EOKZ	Xalis balans dəyəri
Debitor borcları						
Cari	7,927,030	(47,562)	7,879,468	8,260,459	(49,563)	8,210,896
30 gündən az gecikmiş	961,852	(81,506)	880,346	2,106,313	(22,857)	2,083,456
30-90 gün gecikdirilmiş	515,512	(110,311)	405,201	583,850	(11,287)	572,563
91-180 gün gecikdirilmiş	511,506	(319,276)	192,230	550,337	(34,565)	515,772
181-360 gün gecikdirilmiş	944,255	(575,996)	368,259	864,065	(234,231)	629,834
360 gündən çox gecikdirilmiş	3,259,524	(3,259,524)	-	2,381,669	(2,381,669)	-
Cəmi	14,119,679	(4,394,175)	9,725,504	14,746,693	(2,734,172)	12,012,521

Hesabat dövrünün əvvəli və sonu arasındakı müddətdə sadələşdirilmiş EOKZ modelinə əsasən debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər üzrə kredit zərərləri üçün ehtiyatda dəyişikliklər aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
1 yanvar tarixinə debitor borcları üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyat	(2,734,172)	(1,823,828)
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri	(1,660,003)	(910,344)
İl üzrə mənfəət və ya zərərdə cəmi kredit zərəri üzrə ehtiyat haqqı	(1,660,003)	(910,344)
31 dekabr tarixinə debitor borcları üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyat	(4,394,175)	(2,734,172)

16. MAL-MATERIAL EHTİYATLARI

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Təkrar satış üçün nəzərdə tutulan mallar	791,233	797,446
Materiallar və istehlak materialları	1,242,946	1,127,871
Cəmi mal-material ehtiyatları	2,034,179	1,925,317

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

17. DİGƏR AKTİVLƏR

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
ƏDV depozit hesabı	113,520	280,806
Pul nişanları	52,882	-
Cəmi digər aktivlər	166,402	280,806

18. BÖRC ALINMIŞ VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Müddətli kreditlər	8,563,257	10,618,321
Cəmi borc alınmış vəsaitlər	8,563,257	10,618,321

Cəmiyyətin borc alınmış vəsaitləri son ödəmə tarixi 15 noyabr 2039-cu il olan 0.75% illik faiz dərəcəsi ilə Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi vasitəsilə Beynəlxalq İnkişaf Assosiasiyasından və Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyindən sıfır faiz dərəcəsi ilə götürülmüş borc alınmış vəsaitlərdən ibarət olmuşdur.

31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il ərzində Cəmiyyət Beynəlxalq İnkişaf Assosiasiyasından götürdüyü borcları tam ödəmişdir.

26 dekabr 2023-cü il tarixində Cəmiyyət və Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi arasında borc alınmış vəsaitlərin ödəniş qrafikinə dəyişiklik edilməsi barədə razılıq əldə edilmişdir. Razılığın nəticəsi olaraq Əlavənin tarixindən sonrakı gündən başlayaraq faiz dərəcəsi sıfır faizdən illik 0,75%-ə dəyişdirilmişdir. Borc alınmış vəsaitlərin son ödəniş tarixi 30 dekabr 2028-ci ildir.

Borc alınmış vəsait bazar dərəcəsiəndən aşağı faiz dərəcəsi ilə təqdim edildiyindən Cəmiyyət borc alınmış vəsaitin ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərini ölçmək üçün diskontlaşdırılmış pul vəsaitlərinin hərəkətinə əsaslanan qiymətləndirmə metodologiyasından istifadə etmişdir. Borc alınmış vəsait Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi (bir növ səhmdar kimi) tərəfindən verildiyi üçün dəyişiklikdən əldə edilən gəlir digər ehtiyatlarda kapital elementi kimi tanınmışdır.

Cəmiyyət borc alınmış vəsaitin ədalətli dəyəri ilə onun vergi bazası arasındakı müvəqqəti fərqə görə təxirə salınmış vergini tanımaq qərarına gəlmişdir.

Borc alınmış vəsaitlərin cari və uzunmüddətli hissəsi aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Cari hissə	1,944,805	-
Uzunmüddətli hissə	6,618,452	10,618,321
Cəmi borc alınmış vəsaitlər	8,563,257	10,618,321

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Azərbaycan Manatı ilə)

Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən yaranan öhdəliklərin üzləşdirilməsi

Təqdim olunan hər bir dövr üzrə Cəmiyyətin maliyyələşdirmə fəaliyyətindən yaranan öhdəliklərin təhlili və bu öhdəliklərdə dəyişikliklər aşağıdakı cədvəldə göstərilir. Bu öhdəliklər pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatda maliyyələşdirmə fəaliyyətinin tərkibində qeydə alınır:

	Cari hissə	Uzunmüddətli hissə	31 dekabr 2023-cü il tarixinə
1 yanvar 2023-cü il	-	10,618,321	10,618,321
Pul vəsaitlərinin axını			
Daxilolmalar	2,762,600	-	2,762,600
Ödənilmiş əsas məbləğ	(3,246,021)	-	(3,246,021)
Ödənilmiş faiz	(22,727)	-	(22,727)
Nağdsız dəyişikliklər			
Müddətli ödəniş	2,363,126	(2,363,126)	-
Ədalətli dəyərin tanınması üzrə yaranan kapital elementi	-	(1,636,743)	(1,636,743)
Faiz xərci	22,727	-	22,727
Xarici valyuta üzrə zərər	65,100	-	65,100
31 dekabr 2023-cü il	1,944,805	6,618,452	8,563,257

	Cari hissə	Uzunmüddətli hissə	31 dekabr 2022-ci il tarixinə
1 yanvar 2022-ci il	840,636	10,805,757	11,646,393
Pul vəsaitlərinin axını			
Daxilolmalar	4,417,600	-	4,417,600
Ödənilmiş əsas məbləğ	(4,881,572)	-	(4,881,572)
Ödənilmiş faiz	(34,011)	-	(34,011)
Nağdsız dəyişikliklər			
Müddətli ödəniş	187,436	(187,436)	-
Faiz xərci	34,011	-	34,011
Xarici valyuta üzrə gəlir	(564,100)	-	(564,100)
31 dekabr 2022-ci il	-	10,618,321	10,618,321

19. REPO RAZILAŞMALARINI ƏSASINDA BÖRC ÖHDƏLİKLƏRİ

REPO razılaşmaları əsasında börc öhdəlikləri aşağıdakı əməliyyatlardan ibarətdir:

	Effektiv faiz dərəcəsi	31 dekabr 2023-cü il	Effektiv faiz dərəcəsi	31 dekabr 2022-ci il
Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	3.55% -6.65%	54,773,388	-	-
REPO razılaşmaları əsasında börc öhdəlikləri		54,773,388		-

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

İlin əvvəlinə və ilin sonuna olan REPO razılaşmaları əsasında borc öhdəliklərinin məbləğlərinin maliyyələşdirmə fəaliyyətindən müvafiq nağd və nağdsız dəyişikliklərlə üzləşdirilməsi aşağıdakı kimi göstərilir:

	Cari hissə	Uzunmüddətli hissə	31 dekabr 2023-cü il tarixinə
1 yanvar 2023-cü il	-	-	-
Pul vəsaitlərinin axını			
Daxilolmalar	138,895,146	-	138,895,146
Ödənilmiş əsas məbləğ	(84,147,548)	-	(84,147,548)
Ödənilmiş faiz	(433,658)	-	(433,658)
Nağdsız dəyişikliklər			
Faiz xərci	459,448	-	459,448
31 dekabr 2023-cü il	54,773,388	-	54,773,388

20. İCARƏ ÖHDƏLİKLƏRİ

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
İcarə öhdəlikləri (cari)	338,462	321,985
İcarə öhdəlikləri (uzunmüddətli)	76,945	327,782
Cəmi icarə öhdəlikləri	415,407	649,767

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə xalis minimal icarə ödənişlərinin cari dəyəri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Minimal icarə ödənişi müddəti		
	1 il ərzində	1 ildən 5 ilə kimi	Cəmi
İcarə ödənişləri	357,001	85,059	442,060
Maliyyə tutulmaları	(18,539)	(8,114)	(26,653)
31 dekabr 2023-cü il tarixinə xalis cari dəyər	338,462	76,945	415,407

	Minimal icarə ödənişi müddəti		
	1 il ərzində	1 ildən 5 ilə kimi	Cəmi
İcarə ödənişləri	335,702	368,274	703,976
Maliyyə tutulmaları	(13,717)	(40,492)	(54,209)
31 dekabr 2022-ci il tarixinə xalis cari dəyər	321,985	327,782	649,767

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

İlin əvvəlinə və ilin sonuna olan icarə öhdəliklərinin məbləğlərinin maliyyələşdirmə fəaliyyətindən müvafiq nağd və nağdsız dəyişikliklərlə üzvləşdirilməsi aşağıdakı kimi göstərilir:

	Cari hissə	Uzunmüddətli hissə	31 dekabr 2023-cü il tarixinə
1 yanvar 2023-cü il	321,985	327,782	649,767
Pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Ödənilmiş icarə	(338,272)	-	(338,272)
Nağdsız dəyişikliklər			
Müddətli ödəniş	398,675	(398,675)	-
Əlavələr	-	147,838	147,838
Silinmələr	(83,784)	-	(83,784)
Faiz xərci	39,858	-	39,858
31 dekabr 2023-cü il	338,462	76,945	415,407
	Cari hissə	Uzunmüddətli hissə	31 dekabr 2022-ci il tarixinə
1 yanvar 2022-ci il	272,103	430,589	702,692
Pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Ödənilmiş icarə	(334,395)	-	(334,395)
Nağdsız dəyişikliklər			
Müddətli ödəniş	331,172	(331,172)	-
Əlavələr	-	228,365	228,365
Silinmələr	(2,667)	-	(2,667)
Faiz xərci	55,772	-	55,772
31 dekabr 2022-ci il	321,985	327,782	649,767

21. KREDİTOR BORCLARI VƏ DİGƏR ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Hesablaşma üzrə vəsaitlər	7,152,369	9,200,126
Kreditor borcları	5,119,552	8,428,023
Kommunal xidmət təchizatçılarına ödəniləcək məbləğ	2,217,314	3,492,367
Digər ödəniləcək vəsaitlər	212,335	642,242
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər üzrə cəmi maliyyə ödənişləri	14,701,570	21,762,758
Alınmış avanslar	293,559	244,084
Ödəniləcək mənfəət vergisi	1,141,512	167,871
Cəmi kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	16,136,641	22,174,713

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

22. MÜŞTƏRİ HESABLARI

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Dövlət və ictimai təşkilatlar Cari/hesablaşma hesabları	324,433,684	368,562,525
Digər hüquqi şəxslər Cari/hesablaşma hesabları	143,160,762	171,846,245
Fiziki şəxslər Cari/tələb hesabları	426,026	159,115
Cəmi müştəri hesabları	<u>468,020,472</u>	<u>540,567,885</u>

23. NİZAMNAMƏ KAPİTALI

Cəmiyyətin qeydə alınmış nizamnamə kapitalı 31 dekabr 2023-cü il tarixinə 73,357,719 AZN (2022-ci il: 73,357,719 AZN) təşkil edir.

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə Cəmiyyətin mülkiyyət quruluşu aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti	100%	100%
Cəmi	<u>100%</u>	<u>100%</u>

24. KATEQORİYALAR ÜZRƏ GƏLİRİN TƏHLİLİ

Cəmiyyət, aşağıdakı əsas məhsul növləri üzrə müəyyən zaman çərçivəsində mal və xidmətlərin təqdim olunmasından gəlir əldə edir:

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Poçt xidmətlərindən əldə olunan gəlir	22,644,088	20,354,839
Maliyyə xidmətlərindən əldə olunan gəlir	14,769,027	23,250,345
Digər xidmətlərdən əldə olunan gəlir	9,621,895	11,279,753
Müştərilərlə müqavilələrdən əldə olunan cəmi gəlir	<u>47,035,010</u>	<u>54,884,937</u>

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Poçt xidmətləri və maliyyə xidmətləri üzrə gəlir və əsas məhsul və xidmət növləri üzrə digər xidmətlər aşağıdakılardır:

Poçt xidmətləri üzrə gəlirlər:

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Poçt markalarının satışı	7,075,780	6,992,657
Beynəlxalq poçt mübadiləsi xidmətləri	3,971,717	4,411,036
Paketlər	3,426,217	2,381,499
Ekspress poçt xidmətləri	1,864,435	1,752,851
Beynəlxalq kiçik paketlər	1,799,776	844,927
Xüsusi rabitə və kuryer xidmətləri	1,720,871	1,579,549
Gömrük rəsmiləşdirilməsi üzrə beynəlxalq poçt göndərişlərinin yerinə yetirilməsi haqqı	1,184,880	811,588
Teleqraf xidmətləri üzrə xidmət haqları	591,415	613,836
Markalı zərflərdə zərflərin satışı	216,595	187,833
Poçt qarqo xidmətləri	90,717	535
Qiymətli məktublar və zərflər	57,081	43,282
Kuryer xidmətləri	16,198	20,250
Poçt xidmətlərindən əldə edilən digər gəlirlər	628,406	714,996
Poçt xidmətləri üzrə əldə olunan cəmi gəlirlər	22,644,088	20,354,839

Maliyyə xidmətləri üzrə gəlirlər:

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Xarici valyuta əməliyyatlarından əldə edilən gəlir	4,493,948	10,381,311
Plastik kartlarla edilən nağd əməliyyatlardan əldə edilən gəlir	3,235,502	2,401,208
Beynəlxalq pul köçürmələri üzrə ödənişlər	2,930,265	5,622,549
Daxili pul köçürmələri üzrə haqlar	1,922,417	2,321,119
Nağdsız valyuta mübadiləsi üzrə komissiya	1,342,254	1,586,430
Cari hesablara pul köçürmələri üzrə ödənişlər	546,138	517,855
Plastik kartların satışı	230,259	228,366
Cari hesablardan nağd pul vəsaitlərinin çıxarışı haqqı	36,348	41,004
Nağd valyuta mübadiləsi üzrə komissiya	23,375	142,229
Maliyyə xidmətləri üzrə əldə edilən digər gəlirlər	8,521	8,274
Maliyyə xidmətləri üzrə cəmi gəlirlər	14,769,027	23,250,345

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Digər xidmətlər üzrə gəlirlər:

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Kommunal xidmətlər üzrə komissiya (Qaz)	2,512,707	3,450,323
Vergi ödənişlərinin qəbzi	1,630,056	1,319,574
Kommunal xidmətlər üzrə komissiya (Elektrik)	1,449,605	1,902,815
Lotereya satışı üzrə komissiya	881,690	1,256,425
Mətbuat satışı, abunəliyi və çatdırılması üzrə əldə olunan gəlir	519,750	474,370
Yerli telefon abunəliyi üzrə komissiya	448,860	487,967
Televiziya və internet abunəliyi üzrə komissiya	444,080	420,368
Kommunal xidmət üzrə komissiya (Su)	331,356	385,510
Şəhərlərarası zənglər üzrə komissiya	226,502	297,484
Dövlət Yol Polisi tərəfindən cərimələrin toplanması	211,156	239,546
Bələdiyyənin büdcə ödənişlərinin toplanması	176,486	175,707
İcarə gəliri	81,259	69,582
Abunə haqqı	74,704	92,871
Dövlət Gömrük Komitəsi tərəfindən büdcə ödənişlərinin toplanması	66,781	165,498
Sığorta xidmətləri	53,775	51,949
Digər xidmətlər üzrə digər gəlirlər	513,128	489,764
Digər xidmətlər üzrə cəmi gəlirlər	9,621,895	11,279,753

25. ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
İşçi heyəti ilə bağlı xərclər	21,455,483	18,053,832
Daşınma və çatdırılma xərcləri	3,500,164	4,240,554
Plastik kartlarla hesablaşmalar	2,904,992	1,535,089
Materiallar və təchizatlar	1,042,203	1,130,746
Yanacaq xərcləri	604,444	610,978
Poçt markalarının satın alınması	302,344	323,482
Məlumatın emalı xərcləri	192,865	328,347
Ödəniş kartlarının dəyəri	145,050	111,290
Digər	219,795	159,515
Cəmi əməliyyat xərcləri	30,367,340	26,493,833

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

26. ÜMUMİ VƏ İNZİBATI XƏRCLƏR

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
İşçi heyəti ilə bağlı xərclər	14,801,128	13,272,688
Təmir və istismar xərcləri	2,403,689	1,621,434
Peşəkar xidmətlər	2,261,348	2,740,043
Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər	2,070,526	1,171,814
Mühafizə xərcləri	1,533,208	1,203,645
Üzvlük haqları	693,887	576,921
Rəbitə xərcləri	679,208	702,948
Kommunal xərclər	677,522	750,613
Bank komissiyaları	447,095	526,502
Ezamiyyə xərcləri	347,208	210,767
Reklam və marketinq xərcləri	314,579	63,110
Dəftərxana xərcləri	190,378	256,568
İcarə xərcləri	27,091	12,960
Digər	164,574	147,611
Cəmi ümumi və inzibati xərclər	26,611,441	23,257,624

27. DİGƏR GƏLİRLƏR

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Hökumət qrantı	1,000,000	113,700
Cəmi digər gəlirlər	1,000,000	113,700

28. MALİYYƏ XƏRCLƏRİ

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
REPO razılaşmaları əsasında borc öhdəlikləri üzrə faiz xərci	459,448	-
İcarə öhdəlikləri üzrə faiz xərcləri	39,858	55,772
Borc alınmış vəsaitlər üzrə faiz xərcləri	22,727	34,011
Cəmi maliyyə xərcləri	522,033	89,783

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

29. TƏƏHHÜDLƏR, ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ ƏMƏLIYYAT RİSKLƏRİ

Şərti öhdəliklər

31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə Cəmiyyət tərəfindən heç bir maliyyə zəmanəti verilməmişdir. Eyni zamanda hesabat tarixinə Cəmiyyətin kapital xərcləri ilə bağlı öhdəlikləri olmamışdır.

Təəhhüdlər

Maliyyə öhdəlikləri və təəhhüdlər

Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının (ləğv edilib) 7 iyul 2017-ci il tarixli qərarına əsasən, Cəmiyyət maliyyə xidmətləri sahəsində fəaliyyəti zamanı nizamnamə kapitalının minimum məbləğinin, likvidlik göstəricilərinin və açıq valyuta mövqeyinin daim aşağıdakı normativlər səviyyəsində saxlanmasını təmin etməlidir:

Nizamnamə kapitalının minimum məbləği	20,000,000 AZN
Gündəlik ani likvidlik nisbəti	ən azı 50%
Açıq valyuta mövqeləri:	
Ayrılıqda sərbəst dönrəli valyuta	hər biri üçün 5%
Ayrılıqda qapalı valyuta	hər biri üçün 3%
Sərbəst dönrəli valyuta üzrə açıq valyuta mövqeyi	10% məcmu
Qapalı valyuta üzrə açıq valyuta mövqeyi	7% məcmu

Sığorta

Cəmiyyət öz əmlakı və əməliyyatları ilə əlaqədar bədbəxt hadisələrin baş verməsi nəticəsində mülki və ətraf mühitə ziyanın dəyməsi ilə əlaqədar bina və avadanlıqları, fəaliyyətin dayanması və ya üçüncü tərəf qarşısında öhdəliklərini tam sığortalamamışdır. Cəmiyyət adekvat sığorta təminatı əldə edəne qədər müəyyən aktivlərə zərər dəyməsi və ya məhv edilməsinin əməliyyatlar və maliyyə vəziyyəti üzərində əhəmiyyətli dərəcədə əks təsirə malik olması riski öz aktuallığını saxlayır.

Məhkəmə prosesləri

Adi fəaliyyət gedişində vaxtaşırı olaraq Cəmiyyətə qarşı iddialar irəli sürülə bilər. Cəmiyyətin rəhbərliyi öz təxminlərinə əsasən hesab edir ki, bu iddialar ilə bağlı əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq 31 dekabr 2023 və 2022-ci il tarixlərinə hazırkı maliyyə hesabatlarında bu iddialarla bağlı ehtiyat yaradılmamışdır.

Şərti vergi öhdəlikləri

Azərbaycan Respublikasının vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Cəmiyyətin əməliyyatları və fəaliyyəti ilə bağlı belə qanunvericiliyə dair rəhbərliyin mövqeyinə müvafiq vergi orqanları tərəfindən etiraz edilə bilər. Bunun nəticəsində Cəmiyyətə qarşı böyük məbləğdə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər hesablanə bilər. Vergi yoxlamaları yoxlamanın keçirildiyi il də daxil olmaqla, vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilindən çox olmayan fəaliyyətini əhatə edə bilər. Müəyyən hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

Cəmiyyətin rəhbərliyi hesab edir ki, onun tərəfindən müvafiq qanunvericiliyin şərhə düzgündür və vergi, xarici valyuta və gömrük qanunvericiliyi ilə bağlı Cəmiyyətin mövqeləri dəyişilməyəcəkdir. Müvafiq olaraq, 31 dekabr 2023-cü il tarixinə mümkün vergi öhdəlikləri üzrə hər hansı ehtiyat qeydə alınmamışdır (31 dekabr 2022-ci il: mümkün vergi öhdəlikləri üzrə ehtiyat qeydə alınmamışdır).

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Əməliyyat mühiti

Cəmiyyət fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasında həyata keçirir. Cəmiyyət inkişaf etməkdə olan bazarın xüsusiyyətlərini əks etdirən Azərbaycanın iqtisadi və maliyyə bazarları ilə qarşılıqlı fəaliyyət göstərir. Hüquq, vergi və tənzimləyici strukturlar daimi inkişafdadır, bununla belə mütəmadi olaraq yeni şərtlərə dəyişikliklərə məruz qalırlar, bu isə öz növbəsində digər hüquqi və maliyyə çətinlikləri ilə birlikdə Azərbaycanda fəaliyyət göstərən müəssisələrin üzləşdiyi problemləri daha da gücləndirir.

Azərbaycan iqtisadiyyatı həmçinin beynəlxalq enerji qiymətləri səviyyəsindən əhəmiyyətli dərəcədə asılıdır. Xam neftin qiyməti ilin birinci yarısında təchizat ilə bağlı çətinliklər səbəbindən artmış, lakin ilin ikinci yarısından etibarən mümkün iqtisadi tənəzzüllə bağlı çətinliklər tələbi azaldığından neft qiymətləri ümumilikdə azalmışdır. “Brent” markalı neftin spot qiyməti 2022-ci ildə 1 barel üçün orta hesabla 100 ABŞ dolları təşkil etmişdir. Yüksək neft qiymətləri ölkənin iqtisadi inkişafını dəstəkləmişdir.

2015-2016-cı illərdə Azərbaycan manatının dəyərdən düşməsi biznes mühitində ciddi qeyri-müəyyənliklərə səbəb olmuşdur. Bu səbəbdən hökumət son 7 ildə sabit məzənnəni qorumaq üçün bütün lazımi tədbirləri həyata keçirmişdir. Nəticədə, neftin dünya bazarındakı qeyri-sabit qiyməti yerli valyutaya təsir göstərməmiş, eləcə də biznes mühitində qeyri-müəyyənlik artmamışdır.

Azərbaycan iqtisadiyyatı ötən ilin yanvar-dekabr ayları ərzində mövcud olmuş 4.6% artım ilə müqayisədə, 2023-cü ilin eyni dövrü üzrə 1.1% inkişaf etmişdir. Qeyri-neft və qaz sektoru 3.7% artdığı halda, neft və qaz sektorunda 1.7% azalma müşahidə olunmuşdur.

İstehsal sahəsi üzrə ən böyük irəliləyiş sənaye (40.5%) və pərakəndə ticarət (10%) sahələri üzrə qeydə alınmışdır. Nəqliyyat və saxlanma (6.2%) və inşaat (6.2%) sahələri üzrə əlavə artım qeydə alınmışdır.

Qarabağ regionunda atəşkəs razılaşmasının davam etməsi biznes mühitini də müsbət təsir göstərir, çünki investisiyaların cəlb edilməsi və işğaldan azad edilmiş ərazilərin inkişafı üçün hökumət tərəfindən həyata keçirilən bir sıra layihələr mövcuddur.

ÜDM 2022-ci il ilə müqayisədə 2023-cü ildə 1.1% artaraq 123 milyard AZN məbləğinə (72.4 milyard ABŞ dolları) çatmışdır. Dövlət Gömrük Komitəsinin statistikasına əsasən 2023-cü ilin on bir ayı ərzində Azərbaycan Respublikasının xarici ticarət dövriyyəsi təqribən 41.2 milyard ABŞ dollarına çatmışdır. Bu məbləğin 25.4 milyard ABŞ dolları ixrac olunan məhsulların, 15.8 milyard ABŞ dolları isə idxal olunan məhsulların payına düşmüşdür. İnflyasiya dərəcəsi 2022-ci ilin dekabr ayındakı 13.9%-lik göstəricidən 2023-cü ilin dekabr ayındakı 8.8%-lik göstəriciyədək azalmışdır.

2022-ci il üzrə aktiv 13,257 min plastik kart sayı ilə müqayisədə 2023-cü ilin dekabr ayının sonuna qədər plastik kartların sayı 16,925 min ədəd olmaqla tarixən ən yüksək səviyyəyə yüksəlmişdir.

Beynəlxalq kredit reyting agentlikləri mütəmadi olaraq Azərbaycan Respublikasının kredit reytingini qiymətləndirirlər. “Fitch” və “S&P” Azərbaycan Respublikasının reytingini “BB+” olaraq qiymətləndirmişdir. “Moody’s Investors Service” ölkə üçün “Ba1” kredit reytingini təyin etmişdir.

Azərbaycan Respublikasının gələcək iqtisadi inkişafı vergi, hüquqi, qanunverici və siyasi sahədə baş verən hadisələrlə yanaşı, hökumət tərəfindən həyata keçirilən iqtisadi, maliyyə və monetar tədbirlərdən də asılıdır.

Rəhbərlik iqtisadi mühitdə baş verən hadisələrin Cəmiyyətin əməliyyatlarına təsirini və nəticə etibarilə bunun Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətinə necə təsir edəcəyini proqnozlaşdırmaq iqtidarında deyil.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Azərbaycan Manatı ilə)

30. KAPİTALIN İDARƏ OLUNMASI

Azərbaycan Respublikasının “Poçt rabitəsi haqqında” Qanununa uyğun olaraq, Cəmiyyət ARMB-nin tələb etdiyi minimum tənzimləyici kapitaldan, yəni 20,000,000 AZN-dən artıq müəyyən edilmiş tələb olunan kapital kimi nizamnamə kapitalı tələblərinə tabedir.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi tərəfindən poçt fəaliyyəti ilə bağlı müəyyən etdiyi normativ tələblərə riayət etmişdir.

31. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN QIYMƏTLƏNDİRMƏ KATEQORİYALARI ÜZRƏ TƏQDİM EDİLMƏSİ

“Maliyyə alətləri” adlı 9 sayılı MHBS standartına uyğun olaraq, maliyyə aktivləri aşağıdakı kateqoriyalara təsnifləşdirilir:

- (a) MZVƏD kateqoriyasında ölçülən maliyyə aktivləri;
- (b) DMGVƏD kateqoriyasında ölçülən borc alətləri;
- (c) DMGVƏD kateqoriyasında ölçülən kapital alətləri; və
- (d) amortizasiya olunmuş dəyərlə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri.

MZVƏD kateqoriyasında ölçülən maliyyə aktivləri iki alt-kateqoriyaya bölünür:

- (i) MZVƏD kateqoriyasında məcburi qaydada qiymətləndirilən aktivlər; və
- (ii) ilkin tanınma zamanı və ya sonradan həmin kateqoriyaya aid edilmiş aktivlər.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə aktivlərinin növləri ilə yuxarıda qeyd edilən qiymətləndirmə kateqoriyalarının üzləşdirilməsi aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Amortizasiya olunmuş dəyər
Aktivlər	
<i>Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri</i>	
- Nağd pul vəsaitləri	31,837,472
- Tranzitdə olan pul vəsaitləri	12,530
- ATM-də olan pul vəsaitləri	9,985,203
- ARMB-də olan pul vəsaitlərinin qalıqları	8,464,545
- Digər banklardakı müxbir hesablar	110,882,264
<i>Amortizasiya olunmuş dəyərdə təsnifləşdirilən investisiyalar</i>	
- Investisiya qiymətli kağızları	355,021,268
<i>Amortizasiya olunmuş dəyərdə təsnifləşdirilən əks REPO müqavilələri üzrə debitor borcları</i>	
- Əks REPO müqavilələri üzrə debitor borcları	31,033,108
<i>Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər</i>	
- Debitor borcları	9,725,504
Cəmi maliyyə aktivləri	<u>556,961,894</u>

2023-cü il ərzində Cəmiyyətin bütün maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş dəyərlə uçota alınmışdır.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Valyuta riski

Valyuta riski satış, alış və borclar üzrə əməliyyatlar Cəmiyyətin müvafiq əməliyyat valyutalarından başqa valyutalarda ifadə olunduqda yaranır.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə

	Monetar maliyyə aktivləri	Monetar maliyyə öhdəlikləri	Xalis balans mövqeyi
Azərbaycan manatı	256,626,512	(350,660,402)	(94,033,890)
ABŞ dolları	255,415,915	(156,207,383)	99,208,532
Avro	36,923,326	(36,094,874)	828,452
Rus rublu	641,042	-	641,042
İngiltərə funt sterlinqi	121,521	-	121,521
SDR	7,233,578	(3,511,435)	3,722,143
Cəmi	556,961,894	(546,474,094)	10,487,800

31 dekabr 2022-ci il tarixinə

	Monetar maliyyə aktivləri	Monetar maliyyə öhdəlikləri	Xalis balans mövqeyi
Azərbaycan manatı	259,480,820	(259,955,782)	(474,962)
ABŞ dolları	309,187,594	(302,629,946)	6,557,648
Avro	1,743,337	(8,349,522)	(6,606,185)
Rus rublu	317,507	-	317,507
İngiltərə funt sterlinqi	124,029	-	124,029
SDR	5,385,418	(2,663,481)	2,721,937
Cəmi	576,238,705	(573,598,731)	2,639,974

Yuxarıdakı cədvələ yalnız monetar aktiv və öhdəliklər daxildir. Cəmiyyət hesab edir ki, kapital investisiyaları və qeyri-monetar aktivlər əhəmiyyətli valyuta riskinin yaranmasına gətirib çıxarmır.

İl ərzində aşağıdakı əhəmiyyətli valyuta məzənnələri tətbiq edilmişdir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
1 ABŞ dollar	1.7000	1.7000
1 Avro	1.8766	1.8114
1 Rus rublu	0.0188	0.0230
1 İngiltərə funt sterlinqi	2.1643	2.0477
1 SDR	2.2808	2.2624

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (Azərbaycan Manatı ilə)

Bütün digər dəyişənlərin sabit qalması şərtilə, hesabat dövrünün sonuna Cəmiyyətin əməliyyat valyutasına tətbiq edilən valyuta məzənnələrindəki mümkün dəyişikliklərin mənfəət və ya zərərə, eləcə də kapitala təsiri aşağıdakı cədvəldə əks etdirilir:

	31 dekabr 2023-cü il Vergidən əvvəlki zərərə təsir	31 dekabr 2022-ci il Vergidən əvvəlki zərərə təsir
ABŞ dollarının 20% möhkəmlənməsi	19,841,706	1,311,530
ABŞ dollarının 20% zəifləməsi	(19,841,706)	(1,311,530)
Avronun 20% möhkəmlənməsi	165,690	(1,321,237)
Avronun 20% zəifləməsi	(165,690)	1,321,237
Rus rublunun 20% möhkəmlənməsi	128,208	63,501
Rus rublunun 20% zəifləməsi	(128,208)	(63,501)
İngiltərə funt sterlinqinin 20% möhkəmlənməsi	24,304	24,806
İngiltərə funt sterlinqinin 20% zəifləməsi	(24,304)	(24,806)
SDR-in 20% möhkəmlənməsi	744,429	544,387
SDR-in 20% zəifləməsi	(744,429)	(544,387)

Faiz dərəcəsi riski

Cəmiyyət bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsinin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar riskə məruz qalır. Aşağıdakı cədvəldə Cəmiyyətin məruz qaldığı faiz dərəcəsi riski üzrə ümumi təhlil əks olunur. Cədvəldə Cəmiyyətin maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin balans dəyəri üzrə ümumiləşdirilmiş məbləğləri, müqavilə üzrə faizlərin yenidən qiymətləndirilməsi və ya ödəmə tarixlərinin daha erkən tarixinə görə təsnifləşdirilir.

	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1 aydan 6 aya kimi	6 aydan 1 ilə kimi	1 ildən artıq	Cəmi
Cəmi maliyyə aktivləri	207,051,232	122,774,683	39,926,095	187,209,884	556,961,894
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	(515,596,625)	(23,095,679)	(1,154,650)	(6,627,140)	(546,474,094)
31 dekabr 2023-cü il tarixinə faiz dərəcələri üzrə xalis həssaslıq kəsiri	(308,545,393)	99,679,004	38,771,445	180,582,744	10,487,800
Cəmi maliyyə aktivləri	276,349,920	66,612,193	85,132,132	148,144,460	576,238,705
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	(562,357,475)	(134,160)	(160,993)	(10,946,103)	(573,598,731)
31 dekabr 2022-ci il tarixinə faiz dərəcələri üzrə xalis həssaslıq kəsiri	(286,007,555)	66,478,033	84,971,139	137,198,357	2,639,974

Rəhbərlik təkrar bazarda yüksək likvidliyə malik olan investisiya qiymətli kağızlarını ilkin ödəmə tarixindən əvvəl satmaqla bu kəsiri aradan qaldırmağı planlaşdırır.

Rəhbərlik faiz dərəcəsi üzrə risklərin Cəmiyyətin fəaliyyətinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmədiyini hesab etdiyinə görə Cəmiyyətdə belə risklərin idarə edilməsi üçün rəsmi siyasət və prosedurlar mövcud deyil.

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Kredit riski

Maliyyə aləti üzrə əməliyyat aparan bir tərəfin öz öhdəliyini yerinə yetirə bilməməsi nəticəsində digər tərəfə maliyyə zərəri vurularsa, Cəmiyyət kredit riskinə məruz qalır. Kredit riski Cəmiyyətin qarşı tərəflərlə həyata keçirdiyi kredit və digər əməliyyatlar nəticəsində ortaya çıxır ki, bu da maliyyə aktivlərinin yaranmasına gətirib çıxarır. Cəmiyyətin hər bir filialı yeni müştərilərinə şərtləri təklif etməmişdən əvvəl kredit risklərinin idarə edilməsinə və təhlil olunmasına cavabdehdir. Kredit riski pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, eləcə də debitor borclar ilə əlaqədar yaranır.

Rəhbərlik müştərilərin kredit keyfiyyətini qiymətləndirərkən onların maliyyə vəziyyətini, keçmiş təcrübəsini və digər amilləri nəzərə alır və hesabat dövründə bu qarşı tərəflərin öz öhdəliklərini yerinə yetirməməsi ilə bağlı hər hansı zərərin yaranacağını ehtimal etmir.

Aktivlərin növləri üzrə Cəmiyyətin kredit riskinin maksimal səviyyəsi aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər		
- Debitor borcları	9,725,504	12,012,521
Amortizasiya olunmuş dəyərdə təsnifləşdirilən investisiyalar		
- Investisiya qiymətli kağızları	355,021,268	299,888,785
Amortizasiya olunmuş dəyərdə təsnifləşdirilən əks REPO müqavilələri üzrə debitor borcları		
- Əks REPO müqavilələri üzrə debitor borcları	31,033,108	12,787,515
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		
- Tələb edilənədək bank qalıqları	119,346,809	214,834,182
	<u>515,126,689</u>	<u>539,523,003</u>

Kredit riskinin təsnifatı sistemi

Kredit riskinin qiymətləndirilməsi və kredit riskinin səviyyəsinə görə maliyyə alətlərinin təsnifləşdirilməsi məqsədilə Cəmiyyət beynəlxalq reyting agentlikləri ("Standard & Poor's" – "S&P", "Fitch", "Moody's") tərəfindən müəyyən edilən risk dərəcələrindən istifadə edir.

Xarici kredit reytingləri və müvafiq kredit riski dərəcələri aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

Vahid şkala üzrə kredit riski dərəcələri	Kənar beynəlxalq reyting agentliklərinin müvafiq reytingləri (Moody's)
Ən yüksək dərəcə	Aaa-dan Ba1-ə
Yüksək dərəcə	Ba2-dən B1-ə
Orta dərəcə	B2, B3
Xüsusi monitoring tələb edir	Caa1+ -dən Ca-ya
Defolt	C

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Vahid şkala üzrə kredit riskinin hər bir səviyyəsi üçün müəyyən kredit riski dərəcələri təyin olunur:

- Ən yüksək dərəcə – aşağı kredit riski olan yüksək keyfiyyəti kreditlər;
- Yüksək dərəcə – orta kredit riski olan kifayət qədər keyfiyyətli kreditlər;
- Orta dərəcə – qənaətbəxş kredit riski olan orta keyfiyyətli kreditlər;
- Xüsusi monitoring tələb edir – daha ətraflı monitoring və bərpaedici idarəetmə tələb edən kreditləşdirmə mexanizmləri; və
- Defolt – defolt hadisəsi baş vermiş kreditləşdirmə mexanizmləri.

Kontragentlərə kənar reytinglər “S&P”, “Moody’s” və “Fitch” kimi müstəqil beynəlxalq reyting agentlikləri tərəfindən təyin edilir. Bu reytinglər ictimaiyyətə açıqdır. Həmin reytinglər və defolt ehtimalları (“DE”) üzrə müvafiq intervallar aşağıdakı maliyyə alətlərinə tətbiq edilir: pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri.

Bu reytinglər topdansatış müştərilər üçün müstəqil qiymətləndirmə aparıldıqda tətbiq olunur. Əks təqdirdə Cəmiyyətin risklərə nəzarət funksiyası müştərinin maliyyə vəziyyətini, keçmiş təcrübəsini və digər amilləri nəzərə alaraq, onun kredit keyfiyyətini qiymətləndirir. Fərdi risk limitləri rəhbərlik tərəfindən müəyyən edilmiş limitlərə uyğun olaraq daxili və ya xarici reytinglərə əsasən yaradılır. Topdansatış müştərilərin kredit limitlərinə uyğunluğu müntəzəm olaraq rəhbərlik tərəfindən yoxlanılır.

Maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri

Cəmiyyətin ehtimal olunan kredit zərəri modelinə məruz qalan debitor borcları və ödəmə müddətinə qədər saxlanılan investisiyaları var.

9 sayılı MHBS-nin dəyərsizləşmə ilə bağlı tələbləri pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə də şamil olursa da, müəyyən edilmiş dəyərsizləşmə zərərinin həcmi əhəmiyyətsiz olmuşdur.

Debitor borcları

Cəmiyyət ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi üçün 9 sayılı MHBS-də nəzərdə tutulan sadələşdirilmiş yanaşma tətbiq edir. Bu yanaşma bütün debitor borcları üçün bütöv müddət üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri ehtiyatını nəzərdə tutur.

EOKZ-nin qiymətləndirilməsi üçün debitor borcları kredit riskinin ümumi xüsusiyyətlərinə və vaxtı keçmiş günlərin sayına əsasən qruplaşdırılmışdır.

EOKZ səviyyəsi müvafiq olaraq 31 dekabr 2023-cü il tarixinə qədər 36 ay ərzində həyata keçirilən satışlar üzrə ödəniş cədvəllərinə və bu dövr ərzində yaranmış əvvəlki dövrün kredit zərərlərinə əsaslanır.

Debitor borcların bərpasına dair əsaslandırılmış gözləntilər olmadıqda belə debitor borcları silinir. Debitor borcların bərpasına dair əsaslandırılmış gözləntilərə digər məsələlərlə yanaşı, debitorun Cəmiyyətlə razılaşdırılmış ödəniş cədvəlinə riayət edə bilməməsi və müqavilədə nəzərdə tutulan ödənişlərin 90 gündən çox gecikdirilməsi daxildir.

Hər bir müştərinin fərdi xüsusiyyəti Cəmiyyətin kredit riskinə təsir edir. Bununla belə, rəhbərlik hesab edir ki, müştərilərin fəaliyyət göstərdiyi ölkə və iqtisadi sektora xas risklər də daxil olmaqla, Cəmiyyətin müştəri bazasının demoqrafiyası, xüsusilə hazırkı iqtisadi şəraitdə kredit riskinə təsir edən amillərdəndir.

Xarici poçt idarələrinin debitor borcları ilə əlaqədar yaranan kredit riski adətən Ümumdünya Poçt İttifaqının Nizamnaməsinə uyğun olaraq, hər bir ölkə üzrə xarici poçt idarələrinə ödəniləcək kreditor borcları ilə əvəzləşdirilməklə aradan qaldırılır. Hər bir xarici poçt idarəsi ilə yekun hesablaşma xidmət göstərildikdən sonra bir il və ya daha artıq dövrdə aparıla bilər. Xarici poçt idarələrinin ümitsiz debitor borcları üzrə Cəmiyyətin yaratdığı ehtiyat yekun ödənişdən sonrakı dövrə əsaslanır.

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Debitor borcları üzrə dəyərsizləşmə zərərləri əməliyyat mənfəətinin tərkibində xalis dəyərsizləşmə zərəri kimi göstərilir. Əvvəllər silinmiş məbləğlərin sonradan bərpası da eyni sətir maddəsində göstərilir.

Ümumiyyətlə, EOKZ aşağıdakı kredit riski parametrlərinin hasilinə bərabərdir: effektiv faiz dərəcəsindən istifadə etməklə cari dəyərə diskontlaşdırılan defolt vəziyyətində riskə məruz qalan dəyər (DVRMQ), defolt ehtimalı (DE) və defolt zamanı yaranan zərər (DZYZ). EOKZ hər bir fərdi maliyyə aktivinin bütöv müddəti ərzində hər bir növbəti il üçün kredit riski parametrlərini (DVRMQ, DE, DZYZ) proqnozlaşdırmaqla müəyyən edilir.

DVRMQ – hesabat dövründən sonra kredit qalığının məbləğində ehtimal olunan dəyişiklikləri nəzərə alaraq, gələcək defolt tarixində kredit qalığının qiymətləndirilməsi, o cümlədən əsas borc və faizlərin ödənilməsi və kredit öhdəlikləri üzrə vəsaitlərin ehtimal olunan istifadəsidir.

DE – müəyyən müddət ərzində defoltun baş vermə ehtimalının qiymətləndirilməsidir.

DZYZ – defolt baş verdiyi zaman yaranan zərərin qiymətləndirilməsidir. Bu, müqavilə üzrə ödənilməli gələcək pul axınları ilə borcalanın əldə etməsi ehtimal olunan pul axınları arasındakı fərqə əsaslanır. Adətən bu göstərici DZYZ-nin faiz nisbəti kimi ifadə edilir. Ehtimal olunan zərərlər hesabat dövrünün sonuna cari dəyərə diskontlaşdırılır.

Bu üç komponentin hasili tapılır və bərpa ehtimalını (yəni, maliyyə aktivinin əvvəlki ayda ödənilməsi və ya defolt olması) nəzərə alaraq onlara düzəliş edilir. Bu, hər bir gələcək dövr üçün EOKZ-nin hesablanması effektiv şəkildə təmin edir və sonradan hesabat tarixinə geri diskontlaşdırılaraq toplanır. EOKZ-nin hesablanması üçün istifadə edilən diskont dərəcəsi ilkin effektiv faiz dərəcəsi və ya onun təxmini dəyəridir.

Kənar reytinglər əsasında qiymətləndirmə prinsipləri. Bəzi kredit qalıqları üzrə beynəlxalq reyting agentlikləri tərəfindən dərc edilmiş kredit reytingləri mövcuddur ki, bu da defolt və defolt vəziyyətindən qayıtma statistikasına əsasən DE və DZYZ kimi kredit riski parametrlərini qiymətləndirmək üçün istifadə olunur.

EOKZ modellərinə daxil edilmiş proqnoz məlumatlar

EOKZ-nin qiymətləndirilməsi üçün miqrasiya cədvəlindən istifadə edildikdə proqnoz məlumatları artıq təyin olunmuş kənar reytingə daxil edilir.

Debitor borcları üçün sadələşdirilmiş yanaşma üzrə perspektivli yanaşma.

- EOKZ-nin hesablanması prosesində ən son makroiqtisadi şərtlərin əsas hissəsi artıq nəzərə alındığına görə debitor borclar üzrə DE və DZYZ son 36 aylıq məlumatlara əsasən hesablanır;
- Yaxın gələcəkdə ehtimal olunan makroiqtisadi mühit DE və DZYZ-ni hesablayarkən mövcud makroiqtisadi vəziyyətə oxşardır;
- Cəmiyyətin debitor borclarının ödəmə müddəti 30 gündən azdır. Uzunmüddətli makroiqtisadi inkişaf seqmentlər üzrə risk profilinin yaradılmasında əhəmiyyətli rol oynamır. Bu səbəbdən debitor borclar üzrə proqnoz düzəlişi aparılmamışdır.

Cəmiyyət maliyyə aktivləri üzrə təxminlər və faktiki zərərlər arasındakı fərqlərin azaldılması üçün öz metodologiya və fərziyyələrini müntəzəm olaraq nəzərdən keçirir. Belə fərqlərin təhlili (bək-testing) ən azı ildə bir dəfə aparılır.

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

EOKZ-nin qiymətləndirilməsi metodologiyası üzrə bəq-testing nəticələri Cəmiyyətin rəhbərliyinə təqdim edilir və səlahiyyətli şəxslərlə razılaşırdıqdan sonra modellərin və fərziyyələrin təkmilləşdirilməsi üçün növbəti addımlar müəyyən edilir.

Likvidlik riski

Likvidlik riski maliyyə öhdəliklərinin yerinə yetirilməsində müəssisənin çətinliklərlə üzləşəcəyi riskidir. Cəmiyyət əsasən borc alınmış vəsaitlər və kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlərdən ibarət olan davamlı maliyyələşmə bazasını saxlamağa çalışır. Cəmiyyət gözlənilməyən likvidlik tələblərini tez bir zamanda və asanlıqla yerinə yetirmək üçün vəsaitləri pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri şəklində saxlayır.

Likvidliyin idarə olunmasına Cəmiyyətin yanaşması mümkün qədər həm normal, həm də çətin şəraitdə qəbul edilməz zərərlər çəkmədən və ya Cəmiyyətin nüfuzuna xələl gətirmədən öz öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün kifayət qədər likvidliyi təmin etməkdir.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə öhdəliklərinin ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Tələb əsasında və 1 aydan az	1 aydan 6 ayadək	6 aydan 1 ilədək	1 ildən artıq	31 dekabr 2023-cü il Cəmi
Öhdəliklər:					
Borc alınmış vəsaitlər	229,296	967,266	1,501,561	9,290,437	11,988,560
REPO razılaşmaları əsasında borc öhdəlikləri	32,673,388	22,100,000	-	-	54,773,388
İcarə öhdəlikləri	29,750	59,500	267,751	85,059	442,060
Kreditor borcları və digər ödəniləcək maliyyə vəsaitləri	14,701,570	-	-	-	14,701,570
Müştəri hesabları	468,020,472	-	-	-	468,020,472
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	515,654,476	23,126,766	1,769,312	9,375,496	549,926,050

31 dekabr 2022-ci il tarixinə maliyyə öhdəliklərinin ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Tələb əsasında və 1 aydan az	1 aydan 6 ayadək	6 aydan 1 ilədək	1 ildən artıq	31 dekabr 2022-ci il Cəmi
Öhdəliklər:					
Borc alınmış vəsaitlər	-	-	-	10,618,321	10,618,321
İcarə öhdəlikləri	27,975	55,950	251,777	368,274	703,976
Kreditor borcları və digər ödəniləcək maliyyə vəsaitləri	21,762,758	-	-	-	21,762,758
Müştəri hesabları	540,567,885	-	-	-	540,567,885
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	562,358,618	55,950	251,777	10,986,595	573,652,940

33. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

31 dekabr 2023-cü və 2022-ci il tarixlərinə Cəmiyyətin ədalətli dəyərdə ölçülən maliyyə alətləri mövcud olmamışdır.

"AZƏRPOÇT" MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəl ədalətli dəyərle ölçülməyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən edir və onları ədalətli dəyər iyerarxiyasının hər bir ədalətli dəyərin ölçüldüyü səviyyəyə görə təhlil edir:

Aşağıdakılardan istifadə etməklə ədalətli dəyər ölçüsü

	Qiymətləndirmə tarixi	Fəal bazarda təyin olunmuş qiymətlər (1-ci Səviyyə)	Müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli məlumatlar (2-ci Səviyyə)	Müşahidə edilə bilməyən əhəmiyyətli məlumatlar (3-cü Səviyyə)	31 dekabr 2023-cü il Cəmi
Ədalətli dəyərləri açıqlanan aktivlər					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	31 dekabr 2023-cü il	161,182,014	-	-	161,182,014
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər	31 dekabr 2023-cü il	-	-	9,725,504	9,725,504
İnvestisiya qiymətli kağızları	31 dekabr 2023-cü il	-	353,803,252	-	353,803,252
Əks REPO müqavilələri üzrə debitor borcları	31 dekabr 2023-cü il	-	31,033,108	-	31,033,108
Ədalətli dəyərləri açıqlanan öhdəliklər					
Borc alınmış vəsaitlər	31 dekabr 2023-cü il	-	-	8,563,257	8,563,257
REPO razılaşması əsasında borc öhdəlikləri	31 dekabr 2023-cü il	-	54,773,388	-	54,773,388
İcarə öhdəlikləri	31 dekabr 2023-cü il	-	-	415,407	415,407
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	31 dekabr 2023-cü il	-	-	14,701,570	14,701,570
Müştəri hesabları	31 dekabr 2023-cü il	-	-	468,020,472	468,020,472

Aşağıdakılardan istifadə etməklə ədalətli dəyər ölçüsü

	Qiymətləndirmə tarixi	Fəal bazarda təyin olunmuş qiymətlər (1-ci Səviyyə)	Müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli məlumatlar (2-ci Səviyyə)	Müşahidə edilə bilməyən əhəmiyyətli məlumatlar (3-cü Səviyyə)	31 dekabr 2022-ci il Cəmi
Ədalətli dəyərləri açıqlanan aktivlər					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	31 dekabr 2022-ci il	251,549,884	-	-	251,549,884
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər	31 dekabr 2022-ci il	-	-	12,012,521	12,012,521
İnvestisiya qiymətli kağızları	31 dekabr 2022-ci il	-	296,114,930	-	296,114,930
Əks REPO müqavilələri üzrə debitor borcları	31 dekabr 2022-ci il	-	12,787,515	-	12,787,515
Ədalətli dəyərləri açıqlanan öhdəliklər					
Borc alınmış vəsaitlər	31 dekabr 2022-ci il	-	-	10,618,321	10,618,321
İcarə öhdəlikləri	31 dekabr 2022-ci il	-	-	649,767	649,767
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	31 dekabr 2022-ci il	-	-	21,762,758	21,762,758
Müştəri hesabları	31 dekabr 2022-ci il	-	-	540,567,885	540,567,885

“AZƏRPOÇT” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan Manatı ilə)

Ədalətli dəyerdə əks etdirilməyən maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri

Aşağıdakı qeydlər, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ədalətli dəyerdə əks etdirilməyən Cəmiyyətin maliyyə alətlərinin balans dəyərləri və ədalətli dəyərlərin növü ilə müqayisə edilir. Cədvəldə qeyri-maliyyə aktivlərinin və qeyri-maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri daxil deyildir.

	Balans dəyəri 2023-cü il	Ədalətli dəyər 2023-cü il	Tanınmayan mənfəət/ (zərər) 2023-cü il	Balans dəyəri 2022-ci il	Ədalətli dəyər 2022-ci il	Tanınmayan mənfəət/ (zərər) 2022-ci il
Maliyyə aktivləri						
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	161,182,014	161,182,014	-	251,549,884	251,549,884	-
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər	9,725,504	9,725,504	-	12,012,521	12,012,521	-
İnvestisiya qiymətli kağızları	355,021,268	353,803,252	(1,218,016)	299,888,785	296,114,930	(3,773,855)
Əks REPO müqavilələri üzrə debitor borcları	31,033,108	31,033,108	-	12,787,515	12,787,515	-
Maliyyə öhdəlikləri						
Borc alınmış vəsaitlər	8,563,257	8,563,257	-	10,618,321	10,618,321	-
REPO razılaşması əsasında borc öhdəlikləri	54,773,388	54,773,388	-			
İcarə öhdəlikləri	415,407	415,407	-	649,767	649,767	-
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	14,701,570	14,701,570	-	21,762,758	21,762,758	-
Müştəri hesabları	468,020,472	468,020,472	-	540,567,885	540,567,885	-
Reallaşdırılmamış ədalətli dəyerdə cəmi tanınmamış dəyişiklik			(1,218,016)			(3,773,855)

Ədalətli dəyəri balans dəyərinə yaxın olan aktiv və öhdəliklər

Likvid və ya ödəmə müddəti az qalmış (üç aydan az) maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri üçün ədalətli dəyərin balans dəyərinə yaxın olması fərz olunur. Bu fərziyyə həmçinin xüsusi ödəmə müddəti və dəyişən dərəcəli maliyyə alətləri olmayan depozitlərə də tətbiq edilir.

Sabit və dəyişə bilən maliyyə alətləri

Kotirovkası mövcud olan borc alətləri üçün ədalətli dəyər kotirovkalara uyğunlaşdırılmış bazar qiyməti ilə müəyyən olunur. Kotirovkası mövcud olmayan borc alətləri üçün ədalətli dəyər isə eyni şərtlər altında mümkün ola bilən dərəcələrdən istifadə etməklə gələcəkdə diskontlaşdırılmış pul axınları, kredit riskləri və ödəmə tarixləri vasitəsilə ölçülür.